

Vekhari

Herää kehittämään!

*Kainuun ELY-keskuksen ja Leader-ryhmien
tiedotuslehti 2018*

Sisältö

Syksy saa, ehkä sinäkin!	1	Ärjänsaari – luonto- ja virkistyskohde.....	16
Isommat tilat ja lisää työvoimaa.....	2	Ärjästä Cajanukseen	17
Metallifirma kotipihassa.....	3	Luonnon ja talven värejä	18
Lisätyöpaikka ja toiminnan laajennus	4	Ruokaa, kahvia ja taidetta.....	19
Kotikonttorista kylälle	4	Luomu on tulevaisuutta	20
Paula Seppänen neuvoo	5	Marjoille korkeampi jalostusaste	21
Uusi palvelu ja lisätyöpaikka.....	6	Valokuitua rakennetaan kyläkunnittain	22
Perustamistuella näkyvyyttä aloittavalle yritykselle	7	Kainuun maitotilat investoivat	23
Bensaa, dieseliä ja virtaa myös sähköautoille.....	7	Yritysryhmähankkeessa säästy paperinpyörittämiseltä.....	24
Paluumuuttaja perusti lemmikkihoitolan	8	Kiertomatkalle kulttuurin ja ruokien maailmaan.....	26
Perinnehoidoja ja moottorisahaveistoksia	9	Raatteentien yrityksille yhtenäinen ilme	26
Niittykahvila kohti ympärivuotisuutta.....	10	Työtä eläinten ja koneitten kanssa	28
Perinnemaisemaa Vienan reitillä.....	11	Vähähiilisyys kiinnostaa.....	30
Maataloustuen ansiosta ruoka on halpaa	12	Aurinkoenergiaa keräävä ikkuna kehittyy.....	30
Lasersäteet sinkoilevat Vuokatissa	12	Naisten eräharrastus nousussa	31
Pessimismi jatkuu Puolangalla	13	Faktoja maaseuturahoituksesta 2015–2018.....	32
Nykytanssia Kuhmoon.....	13	MTK-Pohjois-Suomen MaaseutuHarava -hanke järjestää seuraavat koulutukset:.....	33
Vähemmän hajua, melua ja ympäristön kuormitusta	14	Yhteystiedot.....	34
Kalastuskohteita kunnostetaan Kuhmon koskissa	15		

Pessimismi jatkuu Puolangalla (s. 13)

Kalastuskohteita kunnostetaan Kuhmon koskissa (s. 15)

Ärjänsaari – luonto- ja virkistyskohde Ärjästä Cajanukseen (s. 16-17)

Naisten eräharrastus nousussa (s. 31)

PÄÄKIRJOITUS

Syksy saa, ehkä sinäkin!

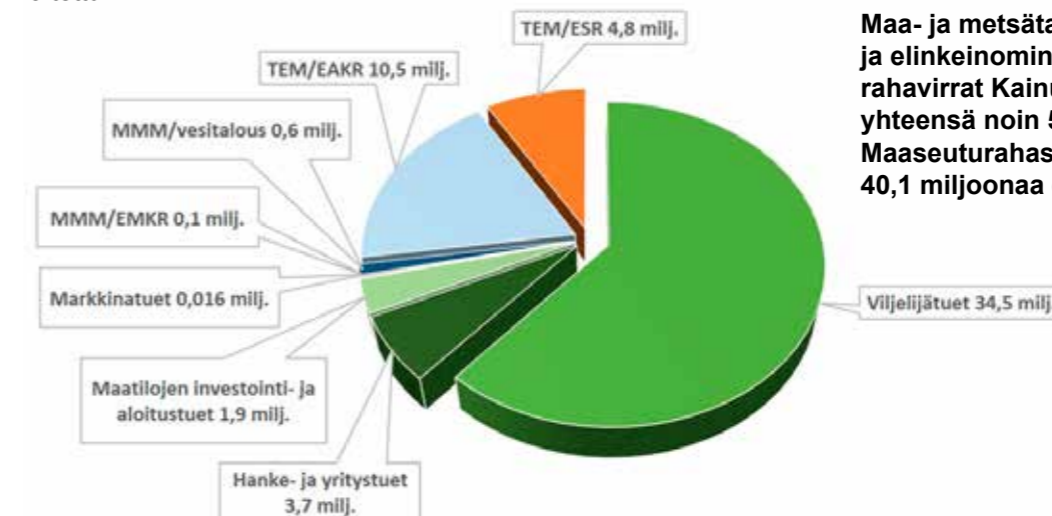
Helteisen kesän ja lämpimän syksyn heinikot on niitelty ja viljat puitu. Harvoin on näillä kairoilla tarvinnut kesällä vesisateita toivoa, yleensä on pula aurinkoisista ja lämpimistä poutapäivistä. Nyt oli toisin. Liekö luontaista vaihtelua vai ennettä tulevasta?

Kädessäsi on uusi juttukokoelma maaseuturahastokuumisia. Olemme koonneet tähän esimerkkejä erilaisista Kainuun ELY-keskuksen ja Leader -ryhmien rahoittamista hankkeista. Juttujen avulla haluamme kertoa, mihin kaikkien EU:n maaseuturahaston ja niihin liittyviä valtion varoja käytetään. Lisäksi tarkoitus on synnyttää tervettä kautea: hitto – tuokin on saanut, pitäisikö minunkin hakea.

Suurin osa maaseuturahaston varoista käytetään pelto- ja eläinperusteisiin maataloustukiin. Niillä turvataan kotimaisten laadukkaiden, turvallisten ja kohtuuhintaisten elintarvikkeiden tuotantoa. Varoja käytetään myös maatalouden investointeihin ja aloitustukiin. Niiden tarkoitus on sama: taata kotimaisen ruoan saanti myös tulevaisuudessa. Sitä edistetään myös monilla maatalouden kehittämishankkeilla.

Maatalouden ohella tuetaan maaseutualueiden yritystoiminnan monipuolistamista. Siitä on lehtemme sivuilla lukuisia esimerkkejä. On matkailua ja monenlaista muuta yritystoimintaa. Oikeastaan kiellettyä on tukea vain sellaista toimintaa, joka vääristää merkittävästi kilpailutilannetta. Toivomme siis uusia ideoita ja sellaisia yrityshankkeita, joissa asiakas löytyy mieluusti Kainuun ulkopuolelta. Yksittäisten yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden lisäksi rahoitamme avokätisesti hankkeita (katso sivut 24–27), joissa useampi yritys yhdessä kehittää toimintaansa. Tule kuulemaan asiasta lisää Sotkmoon.

Voimme tukea myös monenlaisia maaseudun palveluja kehittäviä yleishyödyllisiä investointeja ja kehittämishankkeita, joista niistäkin on joku esimerkki julkaisuumme laitettu.

Maa- ja metsätalousministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalojen rahavirrat Kainuuseen vuonna 2016/2017 yhteensä noin 56,1 miljoonaa euroa. Maaseuturahaston maksujen osuus noin 40,1 miljoonaa euroa, noin 71,5 prosenttia.

EU-ohjelmakauden 2014–2020 toteutus alkoi yskähdellen ja siksi harvat hankkeet ovat vielä ehtineet loppua. Tuilla saadaan paljon hyvää aikaan (katso sivu 32), vaikka tähänastiset tulokset ovat vielä osin odotuksia eikä kaikki varmoja faktoja.

Maakuntaudistusta väännetään ja uuden ohjelmakauden valmistelu on myös aloitettu. Molempien pitäisi alkaa 2021 alusta. Sitä odotellessa ovat käytettävissä nykyisen ohjelmakauden tukivälineet ja varat. Takakannessa näet yhteystietomme. Ota rohkeasti yhteyttä!

Leppoisia lukuhetkiä ja hyvää syksyä!

Pekka Knuutinen
yksikön päällikkö
Kainuun ELY-keskus

Lehti on luettavissa myös sähköisenä versiona osoitteessa www.doria.fi → ELY-keskus → lehdet → Vekkarit 2018
Kansikuvassa Auto ja Konefixin yrittäjä Toni Kinnunen. Kuva Kirsi Haapea.
Julkaisija: Kainuun ELY-keskus, Elävä Kainuu Leader, Oulujärvi Leader
Rahoitus: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma/Kainuun ELY-keskus
Toimittaja: Kirsi Haapea, Naisten eräharrastus nousussa (sivu 31) Pirjo Heikkinen ja Kirsi Haapea
Kuvat: Kirsi Haapea, mikäli kuvaajaa ei ole mainittu kuvan yhteydessä
Lehden taitto ja paino: Juvenes Print 2018

Isommat tilat ja lisää työvoimaa

Tulevat metallimiehet, ammattikoululaiset Tuukka Heininen (vas.) ja Riku Leiviskä olivat kesätöissä Hill Steelillä Otanmäessä. Jouko Kaikkonen opasti nuoria miehiä töissä.

Otanmäen teollisuusalueella toimiva Hill Steel Oy osti vapaana olleen teollisuushallin saman kadun varresta ja muutti siihen kesällä. Tilat kolminkertaistuivat, ja syytä oli, sillä vanhat vuokratilat kävivät ahtaiksi tuotannon laajentuessa.

– Nyt on voimakas kasvu, tuli seinät vastaan eikä mahtunut enää yhtään konetta lisää, yrittäjä ja pääomistaja **Jouko Kaikkonen** kertoo.

Hill Steel tekee alihankintana muun muassa raitiovau- nujen ja junanvaunujen osia sekä metsäkoneiden osia. Suurin asiakas on Transtech. Uusi tuote on valokaapelin levitys- ja keräyslaite, jonka tuotantoon palkataan neljä uutta työntekijää.

Laajennuksen myötä Hill Steelin henkilöstömäärä lähes tuplaantuu. Vanhoissa tiloissa työskenteli kuusi henkilöä, joista Kaikkonen ja kaksi muuta ovat omistajayrittäjiä.

Yritys kouluttaa työvoimansa itse, sillä valmiita osaajia ei ole. Työntekijöillä on pohjakoulutuksena koneistajan tai metallimiehen ammattioppi. Yksi henkilö on firmassa oppisopimuksella.

Metalliala on herkkä suhdanteille. Nyt on hyvä aika, töitä tehdään sorvit kuumana. Jouko Kaikkonen toteaa, että nyt nousukaudella on luotava suhteet uusiin asiakkaisiin. Kun väistämättä tulee huonompi aika, on kakku jo jaettu ja tilaukset tiukassa.

Hill Steelissä metallityö on siistiä, tietokoneohjatut koneet tekevät erilaisia osia alihankintana muille yrityksille. Toimitusjohtaja Jouko Kaikkosen kädessä juuri valmistunut raitiovaunun osa.

Laajennuksen myötä Hill Steelin henkilöstömäärä lähes tuplaantuu.

www.hillsteel.fi

Investointituki
Oulujärvi Leader

Metallifirma kotipihassa

Viime vuoden kesällä Paltamon Karjalanvaaralla aloit- tanut koneistamo Steelten tekee alihankintatöitä muille metallifirmoille. Tuotteet päätyvät esimerkiksi junanvau- nuihin, metsäkoneisiin tai kaivoskoneisiin.

Steelten on **Niina** ja **Teemu Härkösen** perheyrittys. Tuo- tantotilat ovat kotipihaan autotallissa, joten työmatkoihin ei tuhraannu aikaa.

– Metallialalla on nyt kysyntää ja uskallettiin ruveta yrittä- jiksi, Teemu kertoo. Hän teki aiemmin maanrakennustöitä ja on ollut myös metallialalla. Niinä oli myyjänä ja opiskeli ammattikorkeassa muun muassa tuotantotaloutta.

– Alkuun jännitti, mutta on yllätetty positiivisesti siitä, mi- ten hyvin kaikki on lähtenyt liikkeelle, Niina sanoo.

Härköset saivat investointitukea koneiden, kuten CNC-sorvin ja jyrsimen hankintaan. Alussa tuotteista saa- tu tulo meni seuraavien töiden työkalujen ostoon, koska yritys aloitti tyhjästä.

www.stelten.fi

Investointituki
Kainuun ELY-keskus

Nimi Steelten tulee tietysti teräksestä (steel) ja kymmenestä (ten), mutta on siinä ripaus romantiikkaakin. T niin kuin Teemu ja N niin kuin Niina.

Niina ja Teemu Härkönen tekevät metallialan alihankintatöitä kotonaan Paltamon Karjalanvaaralla.

Lisätyöpaikka ja toiminnan laajennus

Kainuun Matin Paja teki metallitöitä kolmisenkymmentä vuotta entisessä navetassa Lahnasjärvelä. Pikkupajassa ei enää sopinut tekemään isoja rakenteita ja osia, joita asiakkaat tarvitsevat.

Yrittäjä **Matti Korhonen** haki investointitukea, vaikkei uskonutkaan avustusten saantiin, ja rakensi reilun kokoisen uuden hallin. Katto on korkealla, joten siellä pystyy valmistamaan suuriakin rakenteita.

Isompien tilojen myötä Matin Paja pystyi laajentamaan toimintaansa ja työllistämään yhden metallimiehen. Työtä riittää maaseudun pajalle ja kun on tarvetta, tehdään pitkää päivää. Sijainti Kajaanin sivukylällä ei ole syrjässä asiakkaita, sillä Matin Paja palvelee muun muassa läheisellä Terrafamen kaivoksella toimivia yrityksiä.

Matti Korhonen työskentelee uudessa hallissa kookkaita rakenteita ja osia muille yrityksille. Rälläkän käsittelyssä kuvassa Ekokympille tuleva katos.

Investointituki
Oulujärvi Leader

Kotikonttorista kylälle

Ristijärveläinen **Marko Härkönen** perusti oman insinööri-toimiston Varkaudessa vuonna 2006. Kymmenkunta vuotta se on toiminut Ristijärvellä, jonne perhe muutti takaisin Iijärven rannalle.

Marko aikoo laajentaa yritystään Suunnittelu- ja Rakennus OY:tä sen verran, että pestaa töihin rakennusalan insinööriin. Samalla toimisto siirtyy Ristijärven keskustaan pois kotinurkista. Yritys sai Elävä Kainuu Leaderin investointitukea.

– Tällä hetkellä töitä on hyvin. Tilauksia tulee vanhojen kontaktien kautta. Teen töitä pääasiassa yrityksille, teen rakennussuunnittelua teollisuudelle.

Marko Härkönen on osan viikkoa työmailla, joita on koko maassa, pääkaupunkiseudulla ja etelärannikolla, lähin on Lapinlahdella.

www.raksumh.fi

Investointituki
Elävä Kainuu Leader

Marko Härkönen siirtää toimipisteensä kotoa kylälle ja aikoo palkata työntekijän, kunhan sopiva tila ja henkilö löytyvät.

Paula Seppänen neuvo

Elävä Kainuu Leaderin hankeneuvoja **Paula Seppänen** odottaa uusia hankehakemuksia etenkin yrityksiltä. Yhdistysten hakemuksia tulee melko hyvin.

– Toivon, että yritykset selvittäisivät rohkeasti mahdollisuuksia hankkia rahoitusta Leaderin kautta. Yrityshakemuksia saisi tulla lisää. Yritysryhmähankkeet ovat myös toivottuja.

– Aina kannattaa kysyä, eikä tarvitse arastella. Minuun voi ottaa yhteyttä joko käviesemällä toimistolla, puhelimella tai sähköisesti, videoneuvotteluakin onnistuu tarvittaessa, hän sanoo.

Paulan löytää Suomussalmen kunnantalolta. Hän vieraillee erilaisissa tilaisuuksissa kertomassa Leader-toiminnasta ja EU:n Maaseuturahastosta, esimerkiksi kyläilloissa ja yrittäjäseminaareissa.

Puskaradio ja lehtijutut ovat tehokkaita viestinviejiä Leader-toiminnasta. Myös kuntien elinkeinopalveluista ja muilta yrityksiltä neuvovilta tahoilta on saatu tietoa, tai on kuultu jonkin muun alueen Leader-hankkeista ja halutaan tietää oman alueen mahdollisuuksista.

Paula Seppänen kumoaa sitkeän käsityksen, että hankehakemusten teko on ylivoimaisen vaikeaa.

–Kaikki asiat ovat maalaisjärjellä ymmärrettävissä. Hakemusten tekoon saa apua. Ei sekään kaada hakua, että sähköisen Hyrrän kautta asiointi voi aluksi tuntua haastavalta.

–Valmiiksi ei tehdä asiakkaan puolesta, mutta autetaan, neuvotaan, kommentoidaan, jalostetaan ideaa ja pohditaan yhdessä hankkeen sisältöä.

Leader-rahoituksen piiriin kuuluvat kaikki kylähankkeet ja pienehköt yrityshankkeet. Isommat hankkeet ohjataan tapauksesta riippuen ELY-keskukseen. Rahoitettavan yrityksen toiminnan tulee olla kannattavaa ja tuoda pääasiallinen toimeentulo vähintään yhdelle henkilölle, sivutoimista yrittäjyyttä ei rahoiteta. Yhdistysten hankkeissa pitää olla jatkuvuutta. Esimerkiksi kylätalon kunnostuksen rahoitus edellyttää kunnossapitoa jatkossakin.

Yhteistyö ja työnjako toimivat Elävä Kainuu Leaderin, Oulujärvi Leaderin ja Kainuun ELY-keskuksen kesken ja hakijat ohjataan oikeaan paikkaan. Elävä Kainuu Leaderin aluetta ovat Hyrynsalmi, Kuhmo, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi. Oulujärvi Leaderiin kuuluvat Paltamo, Puolanka, Vaala ja Kajaani lukuun ottamatta ydinkeskustaa.

Hankeneuvoja Paula Seppäsen toimisto sijaitsee Suomussalmen kunnantalolla. Aina kannattaa kysyä, jos suunnittelee yrityksen kehittämistä tai vaikkapa kylähanketta.

Leader-toiminta perustuu siihen, että paikalliset ihmiset tietävät itse parhaiten, miten omaa kotiseutua tulisi kehittää. Suomessa on 54 Leader-ryhmää, jotka myöntävät rahoitusta yrittäjien, yhdistysten ja muiden yhteisöjen hankkeille. Tarkoituksena on hyödyntää paikallista asiantuntemusta ja osaamista oman alueen parhaaksi.

Uusi palvelu ja lisätyöpaikka

Nuori yrittäjä **Toni Kinnunen** hankki investointituella raskaan kaluston rengaskoneita ja laajensi yrityksen toimintaa raskaaseen kalustoon. Samalla syntyi yksi työpaikka lisää. Nyt Auto ja Konefix työllistää yrittäjän lisäksi kaksi palkollista.

Tarvetta ja kysyntää esimerkiksi maataloustraktorien ja -koneiden renkastöille on. Toni huomasi tilaisuuden ja investoi. Hän palvelee esimerkiksi maanviljelijöitä niin että noutaa rikkoutuneen renkaan ja toimittaa takaisin korjatun tai uuden renkaan jo seuraavana päivänä.

Palvelee toisia yrittäjiä

Renkaan korjaus voi onnistua jopa paikan päälläkin. Näin viljelijöillä ja yrittäjillä säästyy arvokasta työaikaa eikä tarvitse lähteä omalta työmaalta ajelemaan pitkiä matkoja rikkoutuneen renkaan takia.

– Pystymme myös kunnostamaan vanteet. Hiekkapuhalluksella puhdistetaan ja poistetaan ruoste ja pulverimaalataan, Toni Kinnunen kertoo ja näyttää uuden näköistä traktorin vannetta.

Pankkilainalla alkuun

Kinnusen yrityksen päätoimiala on autojen maalaus. Hän otti rohkeasti pankkilainaa, kun kajaanilainen auto-maalaaamo lopetti ja myi autonmaaluskammion. Lisäksi yritys myy ja asentaa renkaita, tekee ajoneuvojen huoltoja ja kolarikorjauksia.

Toni Kinnunen halusi yrittäjäksi ja kävi yrittäjäkurssin. Starttirahakin lopulta irtosi, vaikka yrittämiseen ei nuorta miestä varsinaisesti kannustettu. Sopiva vuokrahalli löytyi Paltamosta ja töihin tuli koulukaveri, töitä vailla ollut levyseppähitsaaja.

Toni kävi ammattikoulun putkiasentajaksi. Autonmaalusala oli tähtäimessä, mutta Kajaanissa ei ollut alan koulutusta. Putkialan töihin hän laitto jo papereita etelään. Sitten tuli sauma yrittää ja nuori mies sai jäädä kotiseudulle.

– Yhtenäksään aamuna ei ole tympäissyt lähteä tänne töihin.

www.autojakonefix.fi

Investointituki
Oulujärvi Leader

Toni Kinnunen laajensi yrityksensä toimintaa raskaan kaluston rengaspalveluihin. Lisäpalvelun myötä hän palkkasi uuden työntekijän.

Paltamolainen Toni Kinnunen oli vähällä muuttaa etelään töihin, kun tuli tilaisuus perustaa oma yritys. Nyt hän työllistää jo kaksi muuta nuorta.

Tuli sauma yrittää ja nuori mies sai jäädä kotiseudulle.

Perustamistuella näkyvyyttä aloittavalle yritykselle

Hyvinvointipalvelu Poloku on **Kirsi Puurosen** perustama monialayritys Vaalan Nuujualla. Se tarjoaa majoitusta ja matkailupalveluita sekä erilaisia hyvinvointiin liittyviä palveluja ja sosiaalihuollon avopalveluja. Perustamistuella yritys teetti muun muassa verkkosivut sekä majoitustoiminnalle että hyvinvointipalvelulle.

Kirsi Puurosen yritys toimii Nuujualla jokimaisemassa. Kuvassa mukana Mauri.

Yrityksen pääpaikka on Kanttura, Oulujoen niemellä sijaitseva luontomatkailukohde, jossa on majoitustiloja sekä päärakennuksessa että aitoissa, savupirtissä ja saunakamarissa. Kanttura on toiminut matkailuyrityksenä jo edellisen omistajan aikana.

Kantturaa Kirsi tarjoaa muun muassa yrityksille ja työporukoille työhyvinvointi- ja virkistyspäivien viettoon, kokouksiin ja koulutuksiin. Päivä suunnitellaan toiveiden mukaan, voi esimerkiksi patikoida, marjastaa, kalastaa tai ottaa saunahoitoja, joita järjestää yhteistyöyritys Luonnonkas Oy. Kanttura sopii myös juhlapaikaksi.

Hyvinvointipalvelu Poloku tarjoaa sosiaalihuollon avopalveluita sekä Kantturassa että asiakkaiden luona. Se kuuluu Green Care-verkostoon (luontoon ja maaseutuymäpäärykseen liittyvää ammatillista toimintaa, jolla edistetään ihmisten hyvinvointia ja elämälaatuja). Yritys myy palveluitaan alihankintana esimerkiksi sosiaalipalvelujen tuottajille ja järjestöille.

www.hyvinvointipalvelupoloku.fi

Perustamistuki
Oulujärvi Leader

Bensaa, dieseliä ja virtaa myös sähköautoille

Piispajärven kyläkaupalla Suomussalmen pohjoisosassa voi nyt tankata auton ja myös ladata sähköauton. Kyläkaupan pihaan valmistunut automaattiasema tuli tarpeeseen, sillä Suomussalmen ja Kuusamon välillä on pitkät taipalet ilman tankkauspaikkoja.

– Polttoaineenjako on välttämättömyys, kauppias Erja Ruuskanen sanoo.

Sähköautojen latauspiste on ollut monelle kävijälle iloinen yllätys. Kesän aikana sitä käytti vasta kolme sähköautoilijaa, mutta sähköautot ja hybridit yleistyvät ja latauspaikkojen tarvekin kasvaa.

Kesä oli kyläkaupalle hyvä, lämpimillä säillä ostettiin paljon kivennäisvesiä, jäätelöä ja karkkia. Piispajärven kyläkauppa Papupata on kuin vanhan ajan sekatavara-kauppa. Siellä on myös veikkauspaikka ja Suomussalmen apteekin lääkekaappi.

[facebook/papupata.oy](https://www.facebook.com/papupata.oy)

Investointituki
Elävä Kainuu Leader

Erja Ruuskanen mallaa kyltin paikkaa sähköauton latauspisteelle kyläkaupan seinään.

Sähköautojen latauspiste on ollut monelle kävijälle iloinen yllätys.

Paluumuuttaja perusti lemmikkihoitolan

Jarmo Rautava työskenteli kymmenkunta vuotta rakennusalan reissutöissä, kunnes leipääntyi lähtemään aamuneljältä joka maanantai. Paluumuutto Suomensalmelle houkutteli ja ajatus hankkia toimeentulo palvelualalta kypsyi. Vanha kouluinteistö oli sopivasti myynnissä.

Eläinhoitola Man-Man majoittaa kissoja ja koiria Korpelan entisellä koululla. Lemmikeillä on siellä hyvät oltavat sillä aikaa kun niiden omistajat käyvät esimerkiksi ulkomailla.

– Kissoja ja koiria on enemmän kuin koskaan, eikä näillä seuduilla ole vastaavaa palvelua, Jarmo kertoo. Hän tarjoaa eläinhoitolansa palveluja myös matkailijoille, sekä Kainuussa lomaileville että Lappiin matkaaville eteläsuomalaisille. Etelässä lemmikkihoitolat ovat täynnä lomavillina.

Man-Manin tilat on remontoitu viimeisen päälle, sillä tavoitteena on laadukas hoito lemmikeille. Sisällä on seitsemän koirapaikkaa ja neljä kissapaikkaa, joihin sopii saman perheen kaksikin lemmikkiä. Pihalla on paikkoja ulkona viihtyvälle koirille ja lisäksi ulkoilma-aitauksia.

Man-Manissa voidaan myös pestä lemmikkejä, hoitaa niiden turkkia ja leikata kynsiä. Trimmerihuonetta saa myös vuokrata.

Jarmo Rautava remontoi Korpelan koulun tiloja eläinhoitolaksi. Hän markkinoi palvelua sekä lähiseutujen asukkaille että matkailijoille, joiden lemmikit eivät mahdu ruuhkasiin hoitoloihin etelässä. Remonttikaverina on Geta.

Jarmo on opiskellut eläintenhoitoa Seppälässä. Ensin hän ajatteli työllistyä maatalouslomittajana, mutta sitten lemmikit tuntuivat kiinnostavan enemmän kuin tuotanto-eläimet. Tarkoitus on jatkaa opintoja ammattitutkintoon.

Koulun toiseen päähän Jarmo on remontoinut Korpituvan, vuokrattavan tilan, jossa voi pitää kokouksia, koulutuksia, juhlia tai muita tilaisuuksia.

Kissoja ja koiria on enemmän kuin koskaan, eikä näillä seuduilla ole vastaavaa palvelua.

[facebook.com/elainhoitola.manman](https://www.facebook.com/elainhoitola.manman)

**Investointituki
Elävä Kainuu Leader**

Perinnehoidoja ja moottorisahaveistoksia

Kuhmolainen Tanja Pyykkönen haluaa elää luonnon keskellä vanhalla kotitalallaan Kuumussa. Toimeentulonsa hän hankkii pienistä palasista, jotka perustuvat omaan osamiseen ja ympäristön luomisiin mahdollisuuksiin.

Tanjan yritys Kalevala Experience tarjoaa perinnehoidoja, majoituspalveluja, luonnonyrittöitä ja moottorisahaveistoksia.

Perinnehoidoja, kuten saunahoidoja ja hierontaa Tanja tekee sekä kotona Riihelässä että ympäri Kainuuta yhteistyökumppaneiden tiloissa. Hän opiskelee parhaillaan saunaterapeutiksi.

Lempeissä hoidoissa Tanja käyttää oman yrttimaan satoa ja lähisuon turvetta. Se on laboratoriossa todettu sopivaksi hoitoturpeeksi. Yrttejä Tanja myös myy, sekä omia tuotteitaan että yhteistyökumppaneiden valmisteita.

Tanja tarjoaa työpalveluja työporukoille. Moottorisahalla veistetyillä pöllöillä on oma roolinsa työpäivissä, johon sisältyy myös perinnehoidoja.

Tanja Pyykkönen hankki perustamistuella yritykselleen uudet nettisivut sekä logon ja tuotteiden etikettien suunnittelun.

www.kalevalaexperience.fi

**Perustamis- ja investointituki
Elävä Kainuu Leader**

Perinnehoidoissa Tanja Pyykkönen käyttää muun muassa hoitoturvetta. Kuva: Sanna Kyllönen.

Tanja Pyykkönen hoitaa asiakkaitaan perinneaitassa. Sen vieressä on yrttimaa, jossa erilaiset luonnonkasvit ja viljellyt yrtit menestyvät omilla penkeissään eivätkä huku heinikkoon.

Moottorisahaveistokset opastavat Riihelään, joka on monialayritys Kalevala Experience tukikohta.

Niittykahvila kohti ympärivuotisuutta

Viitostien varrella Käpylän pellolla Suomussalmella sijaitseva Niittykahvila on yhä enemmän käytössä vuoden ympäri.

Hiljaisen kansan Niittykahvila kehittyi kohti ympärivuotista palvelua. Viime marraskuussa valmistuneella investoinnilla saatiin Niittytupa sisävesat ja kunnan keittiö, jossa pystyy tekemään ruokaa isollekin ryhmälle. Nyt Niittytupa soveltuu pikkujoulujen, koulutusten, Tyköpäivien ja juhlien pitopaikaksi läpi vuoden.

Vesijohdon myötä loppui veden kuljetus maitotonkilla Ämmänsaaresta ja astioiden kuljetus pestäviksi. Niittykahvilan emäntä **Ritva Huttunen** sanoo, että nyt tuntuu melkein luksukselta.

Paljon on palveluvarustus parantunutkin vuosien mittaan. Ensin tuli taiteilija **Reijo Kelan** Hiljainen kansa viitostien varteen pellolle vuonna 1994.

Nokipannukahvia alettiin keittää nuotiolla vuonna 1998, ja vuotta myöhemmin saatiin lato ja alettiin paistaa lettuja. Nyt Niittykahvila on avoinna kesällä joka päivä ja syyskuussa torstaista sunnuntaihin, muulloin tilauksesta. Kesäaikana paikka työllistää useita henkilöitä.

Uusin rakennus, Niittytupa, on saatu lahjoituksena ja siirretty Pesiökylästä. Se muokattiin tarpeita vastaavaksi vuonna 2014. Pirtti on näyttelytila, kokousten ja juhlien pitopaikka sekä ravintolasali. Heinäkuun sesongin aikaan siellä tarjottiin buffet-lounasta, muulloin ruokaa saa tilauksesta.

Niittykahvilan emäntä Ritva Huttunen on tyytyväinen Niittytuvan keittiöön ja uusiin mukavuuksiin. Siellä voi järjestää esimerkiksi pikkujouluja ja kokouksia.

Hiljaisen kansan niityllä pysähtyy aukioloaikoina 30 000 kävijää vuodessa, ja lukematon joukko myös muulloin. Ulkokäymälät pidetään edelleen käytössä ja siisteinä.

Kuluneen kesän vilkain sesonki toi hienoista kasvua kävijämääriin ja syksyksikin on varauksia. Niittykahvilassa on jo aloitettu Hämärän Hyssyn pikkujoulujen valmistelut.

www.niittykahvila.fi

Investointituki Kainuun ELY-keskus

Perinnemaisemaa Vienan reitillä

Vängänvaaran perinnemaisemasta Suomussalmen Yli-vuokissa näkyy vilas Kuhmontielle, hieman Vienan reitin lähtöpaikalta Kuhmoon päin. Vaaralla, Vängän rakennusryhmän ympärillä avautuu maalaismaisema, kuin näkymä menneisyyteen.

Kesällä Vängän noin 12 hehtaarin maisema-alueella laidunsi karja. Noin 35-päinen emolehmien, vasikoiden ja yhden sonnin karja söi nurmen sileäksi ja piti maiseman avoimena.

Vängän metsäyhtymä on solminut perinnemaiseman hoitosopimuksen (Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitosopimus MoMa). Viime vuonna isäntä **Pentti Kinnunen** niitti alueen ja vei niittojätteen pois, mutta tänä vuonna karja toimii niittokoneena.

– Ettei maisema vesottuisi ja horsma valtaisi peltoja, hän sanoo syyksi intoon ylläpitää perinteistä kainuulaista vaara-asutuksen maisemaa. Vängässä on asuttu ainakin 300 vuotta.

Vaaran laitamilla on hetteikköä, muun muassa lähde, josta on otettu juomavesi, ja vanhoja luonnonniittyjä. Pentti on raivannut sieltä ryteikköjä ja avartanut näkymiä.

Vienan reitti, vanha kulkuväylä Oulusta Venäjän Karjalaan, menee Vängän perinnemaiseman halki. Maa- ja kotitalousnaisten keskus myönsi vuonna 2017 Vuoden maisemateko-tunnustuksen Vienan reitin kunnostamisesta Pentti Kinnuselle, **Pauli Heikkiselle** ja **Juha Kinnuselle**.

Vienan reitti kiinnostaa ratsastajia, ja tarkoitus olikin tuoda hevosia laiduntamaan ja ratsuiksi Vängänvaaralle, mutta petojen takia hevosia ei uskallettu jättää laitumelle. Lampaista olisi myös tarjolla perinnemaiseman hoitajiksi.

Hevoset ja lampaat pääsevät nyt syömään vaaralle, sillä petoaita on saatu pystyyn. Sitä on kaksi kilometriä laidunten ympärillä. Petoaidassa on vankat tolpat viiden metrin väleihin ja kolme teräsvaijeria sekä nauhoja.

Hoidettua maalaismaisemaa on ilo katsella

Maaseudun maisemat ovat säilyttämisen arvoisia. Maisemat ovat paitsi ilo silmälle, myös koti useille lintu-, kasvi- ja eläinlajeille. Hyvin hoidettu maisema tuottaa viihtyisyyttä kaikille alueen asukkaille.

Voit saada maiseman monimuotoisuutta ylläpitävistä toimista korvausta, kun sitoudut ympäristösopimukseen.

Sopimukseen hyväksyttävät alueet:

Perinnebiotooppi on keto, niitty, rantaniitty, lehdesniitty, hakamaa, metsälaidun tai nummi, jossa on nähtävissä selviä merkkejä aiemmasta laidunnuksesta tai alueen käytöstä karjan rehuntuotantoon.

Luonnonlaidun on pellon ulkopuolella sijaitseva laidun, jota käytetään karjan rehuntuottoon ja jota ei voi luokitella perinnebiotoopiksi tai kunnostettavaksi perinnebiotoopiksi.

Reunavyöhyke sijaitsee pellon ja metsän, pellon ja tien tai pellon ja vesistön välissä. Maaseudun maisemat ovat säilyttämisen arvoisia. Maisemat ovat paitsi ilo silmälle, myös koti useille lintu-, kasvi- ja eläinlajeille. Hyvin hoidettu maisema tuottaa viihtyisyyttä kaikille alueen asukkaille.

Hoitosopimusta et voi hakea

- viljellyistä pihanurmikoista
- puutarhoista
- puistoista

- laajoista yhtenäisistä avokallioista
- kohteista, joiden lajistoa tai maisemaa ei voi tuloksellisesti edistää hoitotoimenpiteillä
- ensisijaisesti metsätalouskäytössä olevista kohteista.

ELY-keskukset neuvovat ympäristösopimuksien hakemisessa.

www.ely-keskus.fi

Neuvojilta saat apua omalle tilallesi sopivien ympäristökorvauksen toimenpiteiden valitsemisessa.

www.mavi.fi/neuvojarekisteri

Lisätietoa verkossa

www.mavi.fi/ymparisto

Maaseutu.fi

Karja syö maiseman avaraksi Vängänvaaralla Suomussalmella. Alueelta löytyi inventoinnissa yli sata kasvilajia.

– Lehmät pysyttelevät tiiviinä laumana laitumella. Susi ja karhu eivät hevin hyökkää ison lauman kimppuun, Pentti sanoo.

Pentti Kinnunen.

MoMa-tukikohteita on Kainuussa noin 85, melko tasaisesti kaikissa kunnissa.

Kesällä 2007 inventoinneissa Vängän alueelta löytyi yli sata kasvilajia, muiden muassa vanamoja, korpiorvokkia, maariankämmeä, riidenliekoa, rohtotädykettä, metsäalvejuurta, ahomansikkaa, silmäruohoa, luhtakastikkaa.

MoMa-tuki Kainuun ELY-keskus

Maataloustuen ansiosta ruoka on halpaa

Kainuun aluetaloudessa maataloudella on merkittävä sijansa. Esimerkiksi Sotkamossa maatalouden tulot ovat vuosittain vähintään yksi kolmasosa matkailun tuloista.

– Kun maidon tuottajahinta oli korkeampi, maataloustulo oli jopa puolet matkailun tuloista, Sotkamon maatalous-sihteerin **Jari Korhonen** sanoo.

– Maataloustuki kiertää takaisin aluetalouteen, siitä maksetaan verot ja lainat, sillä investoidaan, se ei jää tileille makaamaan. Maataloustukea maksetaan, jotta kaikilla olisi mahdollisuus ostaa riittävästi ja riittävän laadukkaita elintarvikkeita, siis ruoan hinnan alentamiseksi.

– Suomen maatalous tuottaa maailman parhaita elintarvikkeita, mutta se ei näy hinnassa. Ei arvosteta viljelijöiden ja koko ruokaketjun työtä ruoan laadun eteen, Jari Korhonen harmittelee.

Suomessa panostetaan elintarvikkeiden turvallisuuteen. Lääkkeitä, kuten antibiootteja, käytetään vähän verrattuna mihin tahansa muihin maihin. Lisäksi lääkekirjanpito on tarkkaa. Jokaisen eläimen elämänvaiheet tunnetaan ja tiedetään mitä niille on tehty.

Myös eläinten rehu on puhdasta. Nurmituotannossa käytetään varsin vähän torjunta-aineita. Pohjoinen maaperä ja ilmasto eivät kestä suuria määriä torjunta-aiheita, ne hajoavat hitaasti luonnossa. Viljelijät ovat kiinnostuneita omasta terveydestään. Torjunta-aineet ovat suurin riski käyttäjälle, eivät kuluttajalle tai jalostajalle.

Lasersäteet sinkoilevat Vuokatissa

Miika Moilasen yritys yhdistää virtuaalipelaamisen ja liikunnan: Vuokatin Superparkin tiloihin on rakennettu kaksikerroksinen labyrintti, jossa pelataan strategiapeli Megazonea laserasein. Laserpeli täydentää Vuokatin liikunnallista ohjelmatarjontaa matkailijoille ja myös peruskainuulaisille.

Moilasen mielestä yrityksen perustamis- ja investointituki olivat tärkeitä, sillä tilojen remontointi ja pelin välineet ja oikeudet maksoivat paljon.

Yritys aloitti talvella hiihtolomien alla. Se työllistää Miika Moilasen täyspäiväisesti ja ylikin, sillä pelimaailma on avoinna joka päivä.

– Megazone on matalan kynnyksen liikuntaseikkailu. Hämärä valaistus, musiikki ja sokkeloiset käytävät kahdessa

Viime vuonna Suomessa maidontuotanto kasvoi vain Kainuussa. Tiloilla tehdyistä mittavista investoinneista huolimatta Kainuussa on paljon pieniä luettavia tiloja, jotka ovat hyvin hoidettuja ja tuottavat laadukasta maitoa.

Tilat ovat panostaneet tuotantokustannusten alentamiseen, kuten tehokkuuteen nurmirehun tuotannossa. Se parantaa tulosta ja lisää mahdollisuuksia investoida tuotantorakennuksiin. Myös kunnan kannalta on tärkeää, että maatilat tekevät tulosta.

- Kainuussa oli vuoden 2017 lopussa 194 maitotilaa.
- Maitoa meijeriin yli 63 miljoonaa litraa, tilaa kohden keskimäärin 303 000 litraa
- Suurin tilakohtainen maidontuotanto Puolangalla, 707 000 litraa vuodessa
- Eniten maitoa tuotetaan Sotkamossa, runsaat 15 miljoonaa litraa

Megazone on Miika Moilaselle erityinen, sillä se tuli Suomeen samana päivänä kuin hän syntyi toukokuussa 1993.

kerroksessa tuovat jännitystä. Pelaajilla on laseraseet ja liivit, jotka värähtävät ja sammuvat hetkeksi, kun osuma tulee. Osuma ei tuota kipua, Moilanen kuvaa peliä.

Peli kestää pukeutumiseen ja ohjeistukseen puoli tuntia. Suositeltu alaikäraja on 7 vuotta. Peli sopii esimerkiksi työ- ja kaveriporukoille sukupuoleen katsomatta. Megazonen aktiivipelaajille on kerhoilta joka viikko.

www.megazone.fi

Investointituki Kainuun ELY-keskus

Jari Korhonen muistuttaa, että maataloustulo on merkittävä tekijä Kainuun aluetaloudessa.

Pessimismi jatkuu Puolangalla

Pessimismistä on tullut Puolangan tunnus, tosin humoristisella kierteellä. Pessimismi-brändi hyväksytään Puolangalla jo lähes täysin, hankevetäjä **Tommi Rajala** kertoo.

Kunnan ePuolanka-hanke kehitti pessimismin käyttöä kuntamarkkinoinnissa ja tuotti muun muassa pessimistisiä videoita, joita on katseltu sosiaalisessa mediassa yhteensä 2,5 miljoonaa kertaa.

Nyt on menossa Puolangan pessimistit ry:n uusi pessimismihanke, joka jalostaa edellisen hankkeen tuloksia konkreettiseksi hyödyksi.

Edellisen hankkeen hankkima kyltti Vielä ehdit kääntyä pois kunnan rajalla sai paljon huomiota ja julkisuutta, ja matkailu piristyi, ainakin pessimistigrillillä oli kesällä enemmän kävijöitä kuin aiempina kesinä.

Puolankalainen pessimismi levisi videoiden välityksellä laajalle. Uudessa hankkeessa jatketaan videoiden tekemistä Youtubeen. Kuvassa menossa Riemuloma-videon kuvaukset. Kuva Tuomo Seppänen.

Humoristisia videoita aiotaan tehdä uudessakin hankkeessa, mutta levityskanavaksi tulee nyt Youtube Facebookin sijaan.

Pessimistinen kesätapahtuma elvytettiin viime kesänä ja sitä aiotaan jatkaa.

www.puolanganpessimistit.fi

Kehittämistuki Oulujärvi Leader

Nykytanssia Kuhmoon

Nykytanssifestivaali Joutsentanssi järjestettiin viime kesänä ensimmäistä kertaa. Kuva Maria Tolonen.

Kuhmossa järjestettiin heinä-elokuun vaihteessa uusi tanssitapahtuma, nykytanssifestivaali Joutsentanssi. Se toteutettiin neljällä teostalla, joiden lähtökohtina olivat Kuhmon luonto ja ihmiset.

Teoksista kolme valmistettiin kevään ja kesän aikana ammattilaisten ja paikallisten ihmisten voimin. Tilausteos **Sonja Pakalénin** Kuhmolaiset sai työpajoihinsa 15 har-

rastajaa, joista kymmenen esitti teoksen ensi-illassa. **Maiju Tiuraniemen** nykytanssiteoksen Tarina sinusta ja pienienpienistä possuista liittyi lapsille avoin kurssi, johon osallistui 8 lasta.

Maija Palsion ohjaama Lentua-kollektiivin kolme ammattitanssijaa viettivät kolme vuorokautta Lentuan saarissa luonnossa. Materiaalista ryhmä teki näyttämöteoksen Joutsentanssi-festivaalin päätösiltan Kuhmo-talossa.

Ranskasta tullut kymmenhenkinen Collectif 1908.43-ryhmä koosti neljännen esityksen. Sen työpajoissa tutkittiin kuinka tanssitaan yhdessä ja kuinka luodaan yhteys sekä tanssijoiden että katsojien kesken. Teoksen vastaavana toimii **Maija Nousiainen**.

Joutsentanssista on tarkoitus tehdä toistuva tapahtuma. Jatkon muoto on vielä avoin ja paikallista vetäjää etsitään.

www.joutsentanssi.fi

Kehittämistuki Elävä Kainuu Leader

Vähemmän hajua, melua ja ympäristön kuormitusta

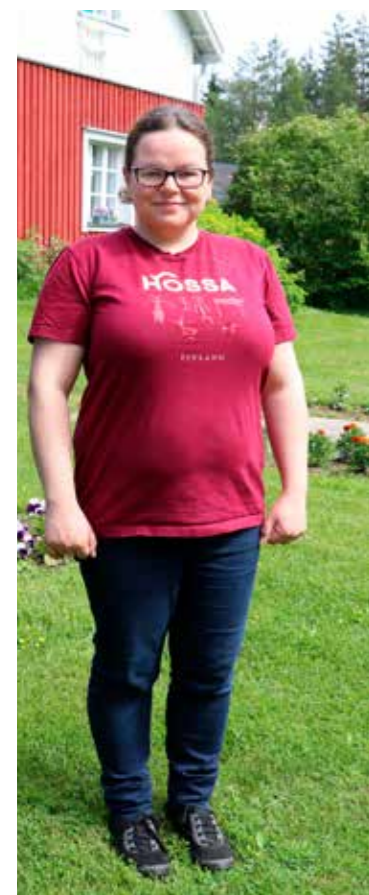

Arolan maatalo- ja eräomat Suomussalmen Lehtovaarassa on järjestänyt karhunkatselua matkailijoille kaksikymmentä vuotta. Sukupolvenvaihdos tehtiin viime vuonna ja vetovastuun ottivat **Jonna** ja **Jeremias Seppänen**. **Helena** ja **Eero Seppänen** ovat yhä toiminnassa mukana.

Karhumatkailua on Arolassa kehitetty ympäristöä säästävempään suuntaan. Uusin investointi on pakastekontti, jossa karhujen ruokintaan käytettävät kalan perkeet säilytetään.

– Pakastekontti kuluttaa vähemmän energiaa kuin vanhat jääkaapit. Se on hiljaisempi, melu on vähentynyt. Eikä tule hajuhaittoja, kun kalan sulamisvesiä ei pääse valumaan ulos, Jonna Seppänen kertoo.

Pakastekonttiin noudetaan kirjolohen perkausjätettä kerran viikossa Kainuun Kalatuotteelta. Ennen piti käydä useammin, ja säilytystiloja oli vuokralla myös Ämmänsaassa.

– Karhun ruoan pakastamisella minimoidaan ympäristöriskejä ja -kuormitusta. Viemme evästä katselupaikoille päivittäin ja vain sen verran kuin karhut syövät. Ruoka laitetaan betonisiin ruokintapönttöihin, joten sitä ei valu luontoon.

Käytössä on kuusi hirsikojuja, joista vanhimpia korvataan. Vankka hirsikoju luo matkailijoille turvallisuuden tunnetta ja se tasaa myös lämpöä.

– Hirrestä tehty koju eristää myös hajuja, emme halua totuttaa karhuja liikaa ihmisen hajuun, Eero sanoo.

Jonna Seppänen

Karhut tulevat ruokintapaikalle syömään kalanperkeitä. Ruokinta lopetetaan ennen karhunmetsästyksen alkua elokuussa. Kuva Helena Seppänen.

Osa ruokintapaikoilla käyvistä kontioista on toki nimituttuja. Varsinkin uroskarhut oppii tunnistamaan näöltä, mutta naaraiden turkeissa on enemmän samaa yleisväriä, joten niitä on vaikeampi erottaa toisistaan.

Karhuja pääsee katselemaan keväällä aikaisin, kun isot nälkäiset urokset tulevat syömään. Karhuemo ei lähde pentujen kanssa vielä lumien aikaan. Katselu lopetetaan elokuussa ennen karhujahdin alkua.

Vanhaisäntä Eero Seppänen sai talven tykkylumituhojen korjuusta hirsii uusien katselukojujen veistämiseen. Hirsikoju säilyttää lämmön tasaisena ja eristää hajuja.

Pakastekontti kuluttaa vähemmän energiaa kuin vanhat jääkaapit.

www.arolabear.fi

Investointituki
Kainuun ELY-keskus

Kalastuskohteita kunnostetaan Kuhmon koskissa

Kuhmossa halutaan elvyttää koskien kalakantoja ja edistää kestävä kalastusmatkailua. Tavoitteena on, että koskien kalat lisääntyisivät kutemalla, eikä rahdattaisi onkikokoista kalaa tankkiautoilla. Harjuksen lisääntyminen on jo nyt lähes täysin luonnonkudun varassa ja taimenkin kutee joissakin paikoissa.

Menossa olevassa koskien kartoitus- ja kunnostushankkeessa on tänä vuonna inventoitu nelisenkymmentä koskipaikkaa. Hanke selvittää paljonko koskissa on harjusta ja taimenta sekä sitä, miten niiden elinolosuhteita voidaan parantaa.

– Otamme talteen dna-näytteitä sellaisista kaloista, jotka voisivat ulkonäön perusteella olla alkuperäistä kantaa, eivät istutuskantoja. Alkuperä varmistetaan dna-tutkimuksella, **Vesa Rantanen** sanoo.

Virtavesikohteiden kunnostuksen suunnittelun avuksi koskia on kuvattu dronella. Lintuperspektiivistä näkee helpommin missä päävirtaamat menevät ja mihin kohtiin ei tarvitse tehdä mitään.

Heinäkuussa pidettiin sorastustalkoot, joissa levitettiin 270 tonnia kiviä koskiin. Mukana olivat Metsähallitus sekä K-ryhmä ja WWF kampanjan Kuteminen kuuluu kaikille

Virtavesikohteiden kalakantaa selvitetään myös perhokoekalastuksella. Jos koukkuun jäänyt taimen vaikuttaa mielenkiintoiselta, siitä otetaan dna-näyte, josta tutkitaan, onko kala alkuperäistä taimenkantaa. Kuva Ville Nikkinen.

merkeissä. Talkoolaisina oli sekä paikallisia että matkailijoita.

Lämmin kesä hankaloitti inventointien koekalastusta, sillä vesi oli lämmintä ja pinta sekä happipitoisuus alhaalla. Perhokoekalastus oli haastavaa. Jos perhoilla tulee almittaisia taimenia, jotka pitää vapauttaa, ne kuolevat, vaikka lähtevätkin ensin uimaan.

Kalojen määrää selvitetään myös sähkökoekalastuksella. Siinä kalat tainnutetaan sähköllä ja nostetaan haavilla ylös. Niistä määritetään laji, pituus ja paino, otetaan suunäyte ja kiinnostavista yksilöistä dna-näyte peräevästä.

Inventointi jatkuu jäiden tulon asti ja jälleen ensi kesänä.

Investointi- ja kehittämistuki
Elävä Kainuu Leader

Ärjänsaari – luonto- ja virkistyskohde

Kuva UPM

Oulujärven Ärjänsaari siirtyi valtion omistukseen vuonna 2017 ja entistä Kajaani-yhtiön henkilökunnan lomasaarta isännöi nyt Metsähallituksen Luontopalvelut. Ärjästä kehitetään monipuolista luonto- ja virkistyskohdetta unohtamatta saaren historiaa ja kulttuuria. Saaresta muodostetaan myös luonnonsuojelualue.

Saaren polkuja merkitään ja niille laitetaan opasteita. Myrskyn kaatamia puita raivataan poluilta. Vanhoja tulpakkoja uusitaan. Ensi kesäksi valmistuu neljä yhdistettyä liiteri-käymälä-jätehuoltorakennusta.

Metsähallituksen hankkeen ensivaiheessa parannetaan Ärjänsaaren päiväreteilyä puitteita. Jatkossa, jos resurssit riittävät, kehitetään yöpymismahdollisuuksia ja liikenneyhteyksiä. Veneyhteyksiä aina toivotaan, mutta liikennettä on vaikea saada kannattavaksi. Aurinkoisina päivinä kysyntää on, mutta muulloin ei.

Ensi kesänä Ärjän maisemanhoitajiksi pyritään tuomaan lampaista. Lammaspaimenpestitä viikoksi voi hakea Metsähallitukselta.

Kesällä Ärjänsaaren siivoustalkoissa kerättiin säkkikaupalla roskia rannoilta ja maastosta. Kuva Metsähallitus/Sini Salmirinne.

www.luontoon.fi/arjansaari

Investointi- ja kehittämistuki Oulujärvi Leader

Ärjään kohdistuu kaksi kehittämishanketta, saaren luonto- ja virkistysarvoja kehittävä Metsähallituksen hanke Ärjä- Paratiisisaaren ovet aukeavat sekä saaren kulttuuri-merkitystä vaaliva Vaara-kollektiivin ja Kulttuuriosuuskunta G-voiman Ärjästä Cajanukseen – Oulujärven kulttuurimatkailun kehittäminen-hanke. Kumpaakin toteutetaan Oulujärvi Leaderin tuella.

Vuoden 2018 kesällä Ärjänsaarella tehtiin monenlaisia pohjatöitä luonto- ja kulttuuriarvojen turvaamiseksi. Pidettiin muun muassa siivoustalkoot, joissa koko saaren rantaviiva kierrettiin ja poimittiin roskia. Yli 40 hengen talkooporukka siisti erityisesti Säipän hiekkarantaa. Roskaa kertyi valtavasti.

Ensi kesänä Ärjän maisemanhoitajiksi pyritään tuomaan lampaista. Lammaslaitumia kunnostettiin jo viime kesänä. Saaren rakennuksista yhtä kunnostettiin lammaspaimenten asunnoksi. Metsähallituksen Luontopalveluiden lammassiikot eli viikon pestit lammaspaimenena ovat haluttuja.

– Tuskin on vaikeuksia saada lammaspaimenia Ärjän saareen. Viikon paimenpestejä haetaan niin paljon, että joudumme valitsemaan halukkaista arvalla. Paimen voi tulla yksin tai seurueensa kanssa, ja tehtävänä on huolehtia lampaista. Kainuussa lammaspaimenia on myös Kuhmon Elimyssalon Levävaarassa, projektipäällikkö **Anni Koskela** kertoo.

Ärjästä Cajanukseen

Säipän hiekkarannalla suunniteltiin toukokuussa ensimmäistä Ärjän taidefestivaalia. Se järjestetään ensi vuonna toiseen kertaan. Harkinnassa on myös pidempiaikainen residenssitoiminta saarella, kunhan saaren kunnostustyöt etenevät seuraavan parin vuoden aikana. Kuva Veikko Leinonen.

Oulujärven kulttuurimatkailua kehitetään Kulttuuriosuuskunta G-voiman ja Vaara-kollektiivin hankkeella, johon kuuluu kulttuurifestivaali Ärjän saarella sekä Paltamon jäätäläisestä **Daniel Cajanuksesta** eli Pitkästä-Tanelista kertova ooppera.

Ensimmäisen Ärjän festari viikonloppuun aikana heinäkuussa saarella kävi kolmisensataa vierasta. Mukana oli sekä varta vasten festarille tulleita että saareen poikeneita veneilijöitä. Auringonottajien harmiksi viikonloppu oli kesän viilein ja sateisin.

Ärjässä taide yhdistyi asiantuntijakeskusteluihin. Ärjän tulet sytyttivät ajatustenvaihtoa ja keskustelut jatkuivat yleisön ja asiantuntijoiden kesken vireinä virallisen ohjelman ulkopuolella. Kuva Khalid S.M.Imran

Ärjän taidefestivaali on erilainen festari. Sen periaate on lainattu Metsähallituksen Roskattomalta retkeltä, eli ei ollut kaljatelttä eikä roskattu. Vaara-kollektiivi tarjosi festarikävijöille esityksiä ja keskusteluja ilmastonmuutoksen aihepiiristä.

Tarkoitus on järjestää Ärjän festari ensi vuonna ja sitä seuraavana, ja hakea jatkorahoitusta. Ärjästä Cajanukseen-hankkeen toinen osa on kesällä 2019 Kajaanissa Eino Leino-talolla esitettävä ooppera Daniel Cajanuksesta.

Se on esitetty Hollannin Haarlemissa, missä Daniel Cajanus asui ja kuoli. Kajaanissa Cajanus-ooppera sovitetaan ulkotiloihin ja siihen tulee paikallisia esiintyjä mukaan kuorolaisiksi ja tanssijoiksi. Hollannista saapuu nelisenkymmentä harrastajakuorolaista omalla kustannuksellaan.

– Kustannamme vain ammattilasten matkat, **Veikko Leinonen** kertoo. Hän on nähnyt oopperan tallenteen. Se on moderni ooppera, jossa on vaikutteita populaarimusiikista ja jazzista.

Oopperaa esitetään viisi kertaa ensi vuoden heinäkuun lopussa.

www.arjanfestivaali.fi

Kehittämistuki Oulujärvi Leader

Luonnon ja talven värejä

Dowdesign on uusi kuhmolainen graafisen alan yritys. Yrittäjä, graafinen suunnittelija ja taiteilija **Fady Dow** on muuttanut Kuhmoon Israelista. Hänen äitinsä on kuhmolainen, isä Israelin kristittyyn vähemmistöön kuuluva arabi, myös taiteilija. Vanhemmat asuvat Israelissa.

Yrityksellä on verkkokauppa, joka myy sekä Fadyn että isä **Kamil Down** taidetta painotuotteina, julisteina, kortteina sekä kankaalle painettuina. Valikoima on laaja, on luontokuvia, graafisia töitä, maalauksia ja myös kalligrafiamalauksia. Julisteisiin voi sisältyä Raamatun lauseita eri kielillä.

Fady aikoo investoida laitteisiin, joilla hän voi painaa esimerkiksi kankaalle. Hän suunnittelee muun muassa tyynyliinoja. Niiden painattaminen muualla maksaa liikaa tuotteen myyntihintaan nähden, joten itse painaminen kannattaa.

Fadylla on paljon ideoita. Hän näkisi mielellään, että Kuhmon tyhjen liikehuoneistojen näyteikkunat täyttyisivät taiteesta. Fady haluaisi ohjata lasten ja nuorten taidekursseja, joiden työt laitettaisiin näyteikkunoihin. Se toisi väriä ja elämää kaupunkiin.

Myös päiväkodit, koulut tai vanhusten hoivakodit kaipaisivat taidetta piristykseksi. Fadyn mielestä betoniseinät ja alikulkutunnelit voisi kaunistaa seinämaalauksilla. Hän etsii yhteistyökumppaneita, joiden kanssa taidehankkeita voisi toteuttaa. Yhteistyötä hän on viritellyt esimerkiksi Juminkeon ja kuhmolaisen rakennusalan yrityksen kanssa.

Fady Down töiden väriskaala on hillitty ja heijastelee Kuhmon luonnon sävyjä. Töitä oli esillä Kuhmon Ikolan pappilassa kesällä. Kamil Down Kalevala-aiheisia kalligrafiamalauksia oli näytteillä Juminkeossa.

www.dowdesign.fi

**Investointituki
Elävä Kainuu Leader**

Fady Dow tekee taidetta ja graafista suunnittelua asiakkaille. Töiden hillitty väriskaala heijastaa Kuhmon luonnon sävyjä ja myös talven värejä.

Kalvolle tulostetut ikkunamaalaukset piristävät. Kalvon voi poistaa helposti, taiteilija Fady Dow kertoo.

Hanna Hyry avasi Art Cafe Hyrylän Hietaniemessä. Kahvilassa on rauhallinen tunnelma ja paljon katsottavaa seinillä.

Ruokaa, kahvia ja taidetta

Hietaniemi Hyrynsalmella on herännyt taas eloon. Kesällä avattu Art Cafe Hyrylä tarjoaa ruokaa ja kahvia taiteen keskellä viitostien risteyskunnan tuntumassa.

Yrittäjä **Hanna Hyry** kohentaa Hietaniemen rakennuksia ja ympäristöä pikkuhiljaa. Punainen kahvilarakennus on remontoitu sisältä, keltainen talo ja ulkorakennukset otetaan työn alle myöhemmin.

Myös rantaa on kunnostettu. Siellä on sauna, palju ja laiturit. Hanna aikoo rakennuttaa jalasmökkejä majoitus-tiloiksi. Petipaikkoja tulee myös vanhoihin rakennuksiin.

– Tästä tulee matkaparkki, jossa matkailijat voivat nukkua yön ja jatkaa aamulla matkaa. Ei leirintäaluetta, vaan yhden yön pysäkki. Tämä on loppuelämän työmaa, tuskin siitä koskaan tulee valmista.

Kahvilassa on vaihtuvia taidenäyttelyitä eri tekijöiltä. Hanna miettii myös ulkotaiteen hankkimista alueelle, taidepuistoa.

Ruokaa saa aina kun kahvila on auki, tiistaista sunnuntaihin, ja kotiruokalounasta arkipäivisin. Hanna valmistaa ruoat itse ja panostaa tuoreuteen. Anniskeluoikeuksia hän ei ole hakenut.

– Tarkoitus on pitää kahvilaa auki ympäri vuoden, Hanna Hyry kertoo.

www.artcafehyryla.com

**Investointituen puolto
Elävä Kainuu Leader**

Hietaniemi oli kymmenen vuotta tyhjillään ennen taidekahvilan avaamista.

Luomu on tulevaisuutta

Sotkamolaisella Ketolan luomutilalla on pitkät perinteet luomutuotannossa ja uskoa siihen, että luomu on myös tulevaisuutta. Tiina ja Heikki Korhosen Ketola on Kainuun ainoa luomumaitotila.

Luomumaidon menekki on hyvä, ja jalostavan teollisuuden suhtautuminen luomuun on parantunut, isäntä **Heikki Korhonen** sanoo.

Aikaisemmin luomumaito pidettiin marginaalissa, mutta nyt sitä viedään eteenpäin ja luomumaitoa halutaan ulkomaillekin. Väliällä Ketolan luomumaito ajettiin meijeriin tavanomaisen maidon seassa, nyt taas muutaman vuoden se on haettu erikseen. Itämaiden auton reitillä Ketola on kaukaisin paikka, lähimmät luomumaitotilat ovat Valtimolla. Joensuun meijeri valmistaa Ketolankin luomumaidosta Luomugoudaa.

Heikin vanhemmat siirsivät tilan luomuun jo yli 20 vuotta sitten, pellot vuonna 1996 ja maidontuotannon 2002. Heikki on kasvanut luomutuotantoon.

– Vielä 2000-luvun alussa ammattikorkean agrologiopinoissa minua pidettiin hunttaukkona ja luomulle naureskeltiin, mutta nyt on moni pilkkaajista siirtynyt luomuun.

Korhosten mielestä luomu on Kainuussa varteenotettava vaihtoehto tavanomaiselle tuotannolle. Kiinnostusta on monella maitotilallakin. Peltoalaa on Kainuussa luomulla jo melko paljon.

– Luomun eteen on Kainuussa tehty töitä ja oikeat ihmiset ovat olleet asialla, niin neuvonnassa, virkamiesportaassa kuin tiloilla, Heikki Korhonen kiittää.

Tiina ja Heikki aikovat lisätä tuotantoa nykyisestä puolesta miljoonasta maitolitrasta noin kolminkertaiseksi. Luomutuotannon lisäys tilalla ei käy sormia napsauttamalla. Lypsäviä lehmiä ei voi ostaa tavanomaisen tuotannon puolelta ja hiehoillakin on puolen vuoden karenssi ennen kuin ne täyttävät luomun kriteerit.

Lypsylehmiä on nyt viitisenkymmentä, ja tavoite on nostaa määrä sataan. Nuoren karjan kanssa pääluku lähentelee sataa jo nyt, ja isäntäpari tuntee jokaisen yksilön nimeltä. Tänä vuonna syntyvät vasikat nimetään P- ja B-kirjaimilla.

Rehun riittävydestä on pidettävä huoli. Kahden tien välissä olevalla tilalla pellot ovat hajallaan ja talon lähellä laitumet alkavat loppua. Tekeillä onkin uusi navetta tien toiselle puolelle. Nykyinen navetta jää nuorelle karjalle.

Ketolassa viljellään omia ja vuokramaita yhteensä 125 hehtaaria, josta 40 hehtaaria viljaa ja loput nurmea. Yh-

Aiemmin sosiaalialalla työskennellyt emäntä Tiina Korhonen on opiskellut maatalousyrittäjäksi ja keinosiementäjäksi. Hieho Oolalaa haluaa, että emäntä rapsuttaa.

teistyötiloilta ostetaan 40 hehtaarin tuotanto, kolmelta muulta luomutilalta viljaa ja lisää muutamalta paikalliselta pientuottajalta.

Tiina ja Heikki Korhonen eivät halua vastakkainasettelua luomun ja tavanomaisen tuotannon välille. Luomu on vaihtoehto.

– Yleisesti suomalainen ruoka on puhdasta. Nykyään kuluttaja haluaa tietää mitä suuhunsa laittaa ja millä jälkikasvunsa ruokkii. Luomu on sataprosenttisesti turvallista ja tarkkaan valvottua, Heikki Korhonen sanoo.

Heikki ja Tiina Korhonen tuottavat luomumaitoa Sotkamossa.

Luomun eteen on Kainuussa tehty töitä ja oikeat ihmiset ovat olleet asialla, niin neuvonnassa, virkamiesportaassa kuin tiloilla.

www.facebook.com/ketolanluomutilasotkamo

**Luomukorvaus
Kainuun ELY-keskus**

Kuva Extrx/Lasse Lecklin

Marjoille korkeampi jalostusaste

Luonnonmarjojen jalostus elintarvike-, luontaistuote- ja lääketeollisuudelle on tavoitteena Sotkamon vanhalla meijerillä toimivalla Extrx oy:llä. Investointituella on jo toteutettu marjojen puhdistuslinja.

Jatkoinvestointien tuloksena pitäisi vuonna 2020 pystyä valmistamaan korkean jalostusasteen marjauutetta, jota voidaan hyödyntää funktionaalisissa elintarvikkeissa, luontaistuotteissa ja kosmetiikassa.

– Olemme vasta alussa, täytyy aloittaa alhaalta, Satu Hongell sanoo.

Extrx tekee yhteistyötä naapurina olevan Arcticin kanssa, muun muassa ostaa marjat sen kautta. Aluksi tuotetaan tiivisteitä ja kuivatuotteita teollisuudelle.

www.extrx.fi

**Investointituki
Kainuun ELY-keskus**

Toimitusjohtaja Satu Hongell haluaa nostaa pohjoisen luonnonmarjojen jalostusastetta.

Valokuitua rakennetaan kyläkunnittain

Nopea tietoverkko on tarpeen maaseudullakin, vaikka notkeita, videopohjaisia julkisia palveluja ei vielä olekaan tarjolla. Nopeat yhteydet mahdollistava valokuitu ulottuu perukkaankin, jos asukkaat haluavat. Runkoverkosta vedetään kyläverkkoja omin voimin.

Kuhmossa livantiiran kyläyhdistys on toteuttanut kyläverkon livannoste-hankkeessa. Viime syksynä saatiin valmiiksi Juttuantien varren kuidutus. Asennuksia viimeisteltiin kesällä ja hanke päättyi tämän vuoden elokuun lopussa. Kylätalona toimivan koulun ja kyläyhdistyksen omistaman rivitalon liittymät saatiin valmiiksi.

Kyläverkon rakentaminen onnistuu kuhmolaisella naapurustomallilla. **Philip Donner** livantiirasta ja **Eeva Piirainen** Hietaperästä ovat kehittäneet toimintamallin, jossa laajakaista-asioita lähdetään pähkäilemään alhaalta ylös.

– Kutsutaan kylätien varren asukkaat koolle. Juodaan kahvia ja jutellaan, keskustellaan valokuidun rakentamisesta. Asia jää hautumaan. Jos kutsuttaisiin laajakaistakokoukseen, sinne tulisivat vain aktiivisimmat kyläläiset, mutta tupailtaan tulevat kaikki, Philip Donner kuvailee.

Hän iloitsee, että nyt Lauvuskylä on innostunut ja saanut kaupungilta avustusta kyläverkon suunnitteluun ja valmisteluun. Kyläkunnat ovat erilaisia, jotkut lähtevät laajakaisarakentamiseen innokkaammin kuin toiset.

– Kun luodaan positiivista kierrettä ja aktivoidaan, kaikki innostuvat ja saadaan korkea, 70–90 prosentin liittymisaste ja kyläläiset haluavat itse rakentaa verkon. Esimerkiksi Juttuantien varrella kaikki vakituiset asukkaat liittyivät, kesäasukkaiden osa. Vaihtoehtoina on täysliittymä tai varaus, jonka voi myöhemmin muuttaa täysliittymäksi.

Kainuussa on pitkät välimatkat ja kuituverkolle tulee hintaa. Valokuituverkon rakentamisessa kalleinta on sen maahan kaivaminen. Onneksi Kainuussa osataan tarttua lapioon ja ihmisillä on sekä kädentaitoja että maansiirtokalusta, traktoreita ja kaivureita. Omakustannusosuuden voi hoitaa työllä.

– Paikallinen urakoitsija on opastanut talkooporukan tekemään vaativiakin kaapelitöitä. Materiaalit hankimme itse, se on kustannustehokasta, Philip kertoo.

Tukikelpoinen osuus kaapeloinnista ulottuu 100 metrin päähän talosta. Loppuosan asukkaat kaivavat itse.

Philip Donner toteaa, että makkuloilla ei välttämättä pärjää, kun palvelut muuttuvat yhä enemmän videopohjaisiksi. Jos mobiiliin liittymisiin tulee kapasiteettikatto ja kuukausipaketin yli menevästä käytöstä pitää maksaa erikseen, kaivataan valokuitua. Valokuituverkko ei ole altis säätötilan häiriöille eikä maaston esteille.

Valokuituverkko on vetovoimatekijä, oleellinen toimintaedellytys maatiloille ja maaseudun yrityksille, tarpeen etätöitä tekeville. Tulevaisuudessa se voi mahdollistaa vanhusten kotona asumista, kun esimerkiksi terveyspalveluita tuodaan perukkaan videoteitse.

Maaseutuohjelman rahoitusta voi hakea laajakaistan rakentamiseen kylälle tai useamman kylän alueelle. Tukea voi hakea kunta, yhdistys, osuuskunta ja pieni tai keskisuuri yritys. Tuki on 50 tai 70 prosenttia kokonaiskustannuksista. Yksityinen rahoitus voi syntyä kyläläisten talkootyöstä. Tukea haetaan joko ELY-keskuksesta tai Leader-ryhmästä.

www.maaseutu.fi

www.mavi.fi

**Investointituki
Elävä Kainuu Leader**

livannoste-hankkeessa vedettiin valokuitu Juttuantien varren talouksiin. Philip Donner viimeistelee asennusta kesämökillä ja kiinnittää seinään jatkosotelon, josta johdot menevät mökin sisälle.

Kainuun maitotilat investoivat

Rakennusmestari Esa Heikkinen on työskennellyt paitsi navettahankkeiden parissa myös tervan käytön edistämiseksi. Terva on hyväksytty rakennuskäyttöön koko EU:n alueella.

Esa Heikkinen on vetänyt maatalouden rakentamishankkeita ProAgria Kainuussa vuodesta 2002 lähtien. Perätaimissa hankkeissa on tuotu uusinta tietoa ja innovaatioita tiloille, jotka suunnittelevat navettainvestointeja.

Vielä 2000-luvun alkuvuosina Kainuussa ei tehty isoja navettainvestointeja. Opintomatkoilla käytiin Pohjanmaalla tutustumassa navettarakentamisen uusiin tuuliin. Nyt Kainuuseen tullaan opintokäynneille muualta. Kainuussa investoidaan tilamäärään nähden paljon ja maidontuotanto on kasvanut. Uusia investointeja on suunnitteilla.

Navetan rakentajan TOP 6

- Ota realistiset tavoitteet
- Noudata suunnitelmia, ei heräteostoja rakentamisen aikana
- Hanki tietoa, tutustu erilaisiin tuotantorakennuksiin
- Varaa riittävästi aikaa suunnittelulle. Navetan toiminnallinen suunnittelu on tärkein
- Ulkoista työt, joita et itse hallitse
- Älä tingi levosta ja ruoasta

Hankkeissa on koottu yhteen osaamista eri toimijoilta, kuten meijeriltä, eläinlääkäriltä, pankilta ja neuvontaorganisaatiolta. On muodostunut asiantuntijoiden verkosto, jossa kaikki puhuvat samaan suuntaan ja näin syntyy positiivinen vaikutus.

– Tilojen valmiudet rakentaa ovat erilaiset. Nuori viljelijä, joka ei ole rakentanut ennen, tarvitsee neuvontaa enemmän kuin kokenut viljelijä, joka laajentaa. Neuvonnassa on voinut panostaa niihin, jotka tarvitsevat enemmän apua, Esa kertoo.

Hän antaa tunnustusta Kainuun ELY-keskukselle, jonka kanssa rakentajahankkeilla on ollut hyvä keskusteluyhteys.

– Siellä on ymmärretty, että maitotaloutta kannattaa edistää Kainuussa. Siitä tulee 80 prosenttia maataloustulosta. On ymmärretty myös, että jatkuvuus on tärkeää. Määräyksiä on tulkittu viljelijän hyväksi aina kun on tulkinvaraa ollut.

– Olen saanut olla tekemisissä kehittyvien tilojen kanssa. Se on palkitsevaa myös työntekijälle, syyskesällä eläkkeelle jäänyt Esa kiittää.

– Kaikkien investointien ei tarvitse olla jättikokoisia. Voi investoida vähän kerrallaan. Myös pienemmät investoinnit ovat arvokkaita, nekin ovat päätös jatkamisesta, hän toteaa.

Esa Heikkinen näki mielellään, että keskieuropalais-tyylinen puurakentaminen yleistyi meilläkin. Nyt puuttuu puurakentamisen osaamista sekä suunnittelu- että rakentamispuolella. Jos puurakentamisen ketju saataisiin viritetyksi valmiiksi, puu kilpailisi tasavertaisemmin maatalouden rakentamisessa.

– Opintomatkoilla on nähty, että puuta voi käyttää navettarakentamisessa. Teräs- ja betonirakentaminen on jalostettu edullisiksi paketeiksi, ja viljelijän on helppoa ja edullista valita sellainen puun sijaan.

Maaseudulle voitaisiin rakentaa paljon puusta, esimerkiksi varastot, aitat ja lomarakennukset. Se olisi edullista, ekologista ja lähialuetta työllistävää. Puu tasaa kosteutta, on akustisesti miellyttävää ja kaunista. Isoissa tuotantorakennuksissa liimapuu on vaihtoehto.

Yritysryhmähankkeessa säästyy paperinpyörittämiseltä

Yritysryhmähankkeessa yhteistyöyritykset kehittävät toimintaansa sekä yhteisellä tekemisellä että yrityskohtaisesti. Kehittämiskohde voi olla esimerkiksi markkinointi- tai myyntiyhteistyö tai tuotepöytä rakentaminen. Omarahoitusosuus yrityksiltä on 25 prosenttia.

Yritysryhmähanketta hallinnoi esimerkiksi kehittämissyhtiö, neuvontajärjestö, yhdistys tai kunta. Se kokoaa hankkeeseen 3–10 yritystä. Osallistuvat yritykset välttävät hankkeen hallinnoinnin vaatimalla työllä.

Esimerkkejä menossa olevista yritysryhmähankkeista ovat Kainuun Edun hallinnoima Elinvoimaa kiertoryhmistä, Paltamon kunnan kokoama Palvelujen muotoiluun strateginen ote sekä Suomussalmen kunnan vetämä Raatteentien yritysryhmähanke.

Hankemaailman kärkeä

Hankemaailmassa yritysryhmähankkeet ovat ihan parhaita, monessa hankkeessa mukana ollut **Seppo Räisänen** sanoo. Tuloksia ja vaikuttavuutta voi odottaa, kun hanke lähtee yritysten omista tarpeista ja ne sitoutuvat siihen.

– Yrityksiltä ryhmähanke vaatii myös omaa työpanosta ja ponnistuksia. Osallistuvia yrityksiä saisi olla vähintään kolme, mieluummin neljä, ja enintään 8. Silloin hanke on käytännössä toimiva.

– Hankkeista saavat eniten irti ne, jotka ovat innokkaasti mukana kehittämässä, eivät narulla työnnettäviä.

Sepon mukaan esimerkiksi matkailuyritykset Kainuussa ymmärtävät hyvin, että alan yritysten pitää tehdä yhdessä eikä nähdä toisiaan vain kilpailijoina. Yhdessä ne tekevät Kainuusta kiinnostavan matkailukohteen.

Piristystä some-markkinointiin

Paltamolaisen Hóll Tallin yrittäjä **Tuula Korvajärvi** lähti heti mukaan kunnan hallinnoimaan yritysryhmähankkeeseen, jossa päivitetään yritysilmettä ja tehostetaan yritysten markkinointia sähköisillä työkaluilla. Yritysryhmähankkeeseen osallistuu kuusi eri alojen yritystä.

– Yritysryhmähankkeessa mukana oleminen on helpompaa, kuin jos itse lähtisi hanketta hakemaan. Yrittäjiä saattaa pelottaa hankkeiden paperinpyörittäminen ja siihen kuluva aika. Nyt kunta hoitaa hakemukset ja laskuttaa, hoitaa koko paperisodan.

Tuulalla on kokemusta hankkeen paperitöistä, sillä hän hoiti ne kolmen hevosyrittäjän Leader-hankkeessa muutama vuosi sitten.

– Se oli hyvä kokemus, eivätkä ne paperihommat ylivoimaisia olleet, vaikka oman aikansa veivät.

Tuula Korvajärvi odottaa yritysryhmähankkeelta tukea markkinointiin. Tarkoitus on piristää kotisivuja ja ottaa somekanavat tehokkaammin markkinointiin. Myös uusia palveluja mietitään ja haetaan uusia ideoita palvelujen lisäämiseen. Tavoitteena on saada lisää asiakkaita etenkin hiljaisille ajoille.

Hóll Talli on toiminut 15 vuotta. Islanninhevojen ympärille koottu yritys on laajentanut Green Care -maailmaan. Suunnitelmissa on tarjota ratsastuksen lisäksi eläinavusteista toimintaa muiden muassa kuntoutujille, esimerkiksi erilaista tekemistä hevosen kanssa ja maatilalla.

www.hollitalli.fi

**Yritysryhmätuki
Oulujärvi Leader**

**Lisäeuroja yritysryhmällä
-tapahtuma Vuokatissa
8. marraskuuta. Lue lisää
seuraavalta aukeamalta.**

Paltamolainen hevosyrittäjä Tuula Korvajärvi iloitsee siitä, että yritysryhmähankkeessa ei tarvitse itse hoitaa hankkeen byrokratiaa. Aikaa säästyy itse asiaan eli yrityksen kehittämiseen.

Kiertomatkalle kulttuurin ja ruokien maailmaan

Matkailijoiden viipymää Kainuussa halutaan pidentää tarjoamalla elämyksellisiä kiertomatoja esimerkiksi kirjallisuuden, sotahistorian ja villiruokan merkeissä. Elinvoimaa kiertoryhmistä-yritysryhmähanke kokoaa matkapaketteja ryhmille ja etsii uusia myyntikanavia. Mukana on majoitus-, ruoka- ja ohjelmalvelu yrityksiä Kuhmosta, Suomussalmelta ja Taivalkoskelta.

Yritysryhmähanketta hallinnoi Kainuun Etu, joka hoitaa paperityöt ja kilpailutukset. Yritykset voivat keskittyä käytännön työhön ja oman toimintansa kehittämiseen. Mukana olevat seitsemän yritystä ovat tehneet yhteistyötä pitkään Wild Taigan puitteissa, ja yritysryhmähanke lähti niiden omasta tarpeesta.

Esimerkiksi kirjallisuusteemaa on Kuhmossa Lönnrot ja Kalevala, kohteena muiden muassa Juminkeko. Suomussalmella keskitytään **Ilmari Kiantoon** ja käydään Kianta-laivalla Turjanlinnassa. Taivalkoskella matkailijalle tarjotaan **Kalle Pääta**l-temaa, kohteina Kallioniemi ja Pääta-keskus. Kesäteatterista pääsee nauttimaan kaikilla kolmella paikkakunnalla.

Kainuu on täynnä hyviä matkailukohteita ja maistuvia herkkuja. Haasteena on saada ne ihmisten tietoon.

Suomussalmelainen ravintolayrittäjä **Veikko Huovinen** pitää yritysten yhteistyötä antoisana ja lähti mielellään mukaan kiertoryhmähankkeeseen. Hän on varsinaisesti jo eläkkeellä ja edustaa poikansa **Pekka Huovisen** ravintoloita.

Veikko Huovinen on villiruokapioneeri, hän on suosinut Kainuun luonnon antimia ruoassa 1980-luvulta lähtien. Kuva Wild Taiga.

– Yhteishenki on hyvä. Se, että joku yritys saa tänne asiakkaita, valuu kyllä toistenkin hyödyksi. Hankkeen markkinointimateriaalit ja valmiit matkapaketit helpottavat yritysten markkinointia, ei tarvitse tehdä kaikkea itse.

www.kainuunetu.fi

**Yritysryhmätuki
Kainuun ELY-keskus**

Raatteentien yrityksille yhtenäinen ilme

Raatteentien yrityksille luodaan yhteinen ilme yritysryhmähankkeessa, jossa on mukana kahdeksan eri alojen yritystä. Tähän asti jokainen on toiminut omillaan, mutta nyt haetaan yhteistyötä ja myydään Raatteentien matkailua yhdessä.

– Ryhmässä on hyvä henki, ohjelmalveluyrittäjä Vesa Rannikko kertoo. Yhteistyöllä halutaan tarjota matkailijoille monipuolisia ja laadukkaita palveluja.

Yritysryhmähankkeessa on mukana Raatteen Portin lisäksi majoitus- ja ruoka-kahvilapalvelu yrityksiä, museoita ja näyttelyitä sekä ohjelmalveluita. Tekeillä on yhteinen nettisivusto raate.fi, johon tulee tiedot palveluista ja ohjelmista sekä sotahistorian aineistoa.

Suomussalmen matkailun kärjet ovat luonto ja sotahistoria. Nyt halutaan nostaa Raate samalle tasolle Hossan kanssa. Raatteentie on muutakin kuin sotahistoriaa, alueen ja koko itärajan luontokin on kokemisen arvoinen.

Raatteentiellä järjestetään myös elämysretkiä. Voi yöpyä talvella sotilasteltassa tai poterossa, tai käydä taistelupaikoilla. Kuva Vesa Rannikko.

raate.fi

**Yritysryhmätuki
Kainuun ELY-keskus**

LISÄEUROJA YRITYSRYHMÄLLÄ

Yrittäjä! Oletko suunnitellut kehittämistä? Voisit tehdä sen yritysryhmässä, jolloin vältyt hankebyrokratialta ja saat korkean tuen. Tule kuulemaan lisää:

**torstaina 8.11.2018 klo 16.30–20.00,
Haapala BnB Oy, Haapalantie 3, Sotkamo**

OHJELMA:

- 16.30 Kainuun ainoan panimon Haapala BnB:n esittely ja päivällinen (Maaseuturahasto tarjoaa)
- 17.30 Tilaisuuden avaus
Yksikön päällikkö Pekka Knuutinen, Kainuun ELY-keskus
- 17.40 Maaseuturahaston yritystuet: Perustamistuki, investointien toteutettavuusselvitys ja investointituki
Yritysasiantuntija Pauli Tervonen, Kainuun ELY-keskus
- 18.10 Mitä yritysryhmähankkeessa voidaan tehdä? Miten se kannattaa koota? Esimerkkejä ja yrittäjien kokemuksia
Yritysasiantuntija Pauli Tervonen, toiminnanjohtaja Pirjo Heikkinen, Elävä Kainuu Leader ja toiminnanjohtaja Pirjo Oikarinen, Oulujärvi Leader
- 19.00 Yritysryhmän teemojen työstämistä työpajoissa muun muassa seuraavista aiheista: verkkokaupan perustaminen, palvelumuotoilu, yhteismarkkinoinnin suunnittelu
- 19.45 Tilaisuuden yhteenveto ja päättäminen

Ilmoittaudu 29.10.2018 mennessä osoitteessa https://www.lyyti.in/info_yrittajat

Ilmoittaudu mahdollisimman pian, sillä tilaisuuteen sopii sata ensimmäisenä ilmoittautunutta. Täytähän lomakkeen myös siinä tapauksessa, mikäli et pääse tilaisuuteen, mutta haluaisit osallistua yritysryhmähankkeeseen.

Voit saada yrityksesi kehittämiseen yritysryhmätukea, jos toimipaikkasi sijaitsee Kajaanin keskustan ulkopuolella ja ryhmään löytyy vähintään kaksi muuta yritystä, joilla on samansuuntaisia kehittämistarpeita. Hankkeen hallinnoinnin voi hoitaa esimerkiksi kunta, kehittämissyhtiö tai yrittäjien yhdistys. Sinun ei tarvitse maksaa turhasta, koska hankkeessa tehdään juuri yrityksellesi tärkeitä toimia, ja maksat niiden kustannuksista vain 25 prosenttia. Jos kilpailusyyt estävät sinulta muut yritystuet, tämän saantia ne eivät estä!

Lisätietoja: Matti Haverinen, matti.haverinen@ely-keskus.fi, +358 295 023 556

Työtä eläinten ja koneitten kanssa

– Olen aina tykännyt olla eläinten kanssa, ja etuna on työpaikka vieressä, **Heli Heikkinen** kertoo syiksi siihen, miksi hän, kaupunkilaistyttö Kajaanista alkoi maanviljelijäksi. Ammatinvalinnassa on osuutensa myös Helin miehellä **Juuso Heikkisellä**, jonka kotitilaa Sintiota nuoripari hoitaa Kuhmon Sylväjällä.

Heikkiset tekivät sukupolvenvaihdoksen viime vuoden alussa Juuson vanhempien **Harri ja Armi Heikkisen** kanssa. Vanhemmat olivat lähestymässä eläkeikää ja vielä oli aikaa päästä luopumistuen piiriin.

Heli ja Juuso muuttivat tilalle ja vanhemmat rakensivat itselleen uuden kodin parin kilometrin päähän, sen verran kauas etteivät valot näy. Luopujat osallistuvat yhä tilan töihin, Harri peltotöihin ja Armi lasten hoitoon ja navetalakin he auttavat. Harri tosin ei voi juuri navetassa olla ammattitautina tulleen astman takia.

Ei tarvinnut muuttaa etelään

Heli kävi kauppakoulun, Juuso opiskeli ensin maatalousalalle ja sitten vielä rakennusalalle. Maatalous kiinnosti kumpaakin eniten. Tilan jatkaminen oli nuorelleparille mieluisa vaihtoehto, ja sen ansiosta he saivat jäädä Kainuuseen.

– Jos ei täällä oltaisi, olisi pitänyt muuttaa pois, Heli sanoo.

Juuso ja Heli Heikkinen hoitavat maatilaa Kuhmossa ja ovat kahden pienen lapsen vanhempia. Sukupolvenvaihdos tehtiin viime vuonna.

– En välittäisi muuttaa etelään. Täällä saa olla omassa rauhassaan. Olen aina viihtynyt eläinten ja koneitten parissa, Juuso kertoo.

Nuorella isäntäparilla on maauskoa. Sintiossaa ei ole valiteltu maatalouden kurjuutta ja kehoitettu nuoria valitsemaan joku muu ala, vaan päinvastoin, on luotu hyvät lähtökohdat jatkajalle.

Oma nurmirehu maistuu karjalle

Tilan maidontuotanto on tuplaantunut kolmenkymmenen vuoden aikana. Jalostus on onnistunut ja lehmät lypsävät hyvin. Keskeisenä tekijänä siinä on ollut oman säilörehun laatuun panostaminen, mistä Juuso kiittää vanhempiaan.

– Mitä parempilaatuista oman tilan rehu on, sitä vähemmän tarvitsee ostaa ulkopuolelta, ja lehmät syövät sitä mielellään.

Hyvälaatuinen rehu syntyy oikeaan aikaan tekemisestä, hyvästä lannoituksesta ja rikkaruohojen kurissa pitämisestä. Sintiossaa on esimerkiksi kävelty pellot läpi ja noukittu jokainen peltokanankaali käsin pois. Koiranputken, voikukan, niittyleinikin tai jauhosavikan ei anneta rehottaa.

Puhdas ruoka tulee arvoonsa

Vanhaisäntä Harri Heikkinen sanoo, että maatalous kannattaa aina. Ihmisten pitää syödä. Puhtaan ruoan, maaperän ja ilmaston arvostus nousee vielä.

– Maanviljelijän on oltava moniosaaja ja aikaa on seurattava. Työhön pitää olla innostusta, sillä siihen joutuu sitoutumaan. Maanviljelys on elämäntapa sille jolle se sopii.

Myös jatkajien mielestä oma kiinnostus ja into ratkaisevat. Alan koulutuksestakin saa enemmän irti, kun on todella kiinnostunut ja aktiivinen.

Heli toivoo, että maatalous kiinnostaisi muitakin nuoria. Jos ei uskalla ryhtyä omaa tilaa pyörittämään mutta haluaa työskennellä eläinten kanssa, voisi alkaa lomittajaksi. Maatalouslomittajille on kysyntää.

Maanviljelijän on oltava moniosaaja ja aikaa on seurattava.

Työn luonne muuttuu tekemisestä tarkkailuksi

Nyt Sintion navetassa on kolmisenkymmentä lypsävää. Nykyisissä tiloissa ei ole kasvunvaraa, joten suunnitteilla on suuri investointi, robottinavetta. Sinne tulisi noin 75 lypsylehmää.

Työn luonne muuttuu robottinavetan myötä tekemisestä enemmän tarkkailuksi eikä isäntäparin tarvitse molempien olla yhtä aikaa navetassa. Juusolle uudenaikaisessa navetassa työskentely on tuttua, sillä hän on lomittanut robottinavetassa.

Investoinnissa on vielä monta mutkaa. Ratkaisua vaativa ongelma on esimerkiksi valokuidun puute. Seudulle ei ole vedetty vielä valokuitua eikä sitä ole aivan heti tulossa, sillä alueen vanhempi väki ei koe tarvitsevansa nopeita tietoliikenneyhteyksiä. Heikkiset etsivät korvaavaa järjestelmää tulevaan robottinavettaansa.

Nuoren viljelijän aloitustuki Kainuun ELY-keskus

Nuoren viljelijän aloitustuki tilanpidon aloitukseen

Tilanpidon voit aloittaa saamalla maatila lahjalla, ostamalla tai vuokraamalla vanhemmilta, sukulaisilta tai aivan vierailta. Tukea haettaessa sinun pitää olla alle 41-vuotias. Maatilan (pellot, metsä, asuinrakennus), tuotantokoneiden ja -eläinten hankintaan voit hakea korkotukilainaa ja korkotukea sekä varainsiirtoverovapauden. Tilanpidon aloittamiseen voi hakea myös avustusta.

Maatilyritysten investointituet

Tukea voi hakea esimerkiksi uudisrakentamiseen, laajentamiseen, peruskorjaamiseen sekä näiden yhteydessä hankittaviin tarpeellisiin koneisiin ja laitteisiin, maataloustuotteiden myyntikunnostukseen, varastoihin, sala-ojitukseen, energiainvestointiin, tuotantorakennuksessa työskentelevän työoloja, maatalousyrityksen tuotantohygieniaa, eläintenhyvinvointia ja ympäristön tilaa parantaviin rakentamis-, kone- ja laiteinvestointeihin, lannan käsittelyyn (esimerkiksi multain). Tuki on avustusta, korkotukilainaa ja korkotukea tai niiden yhdistelmä. Tuotantollisten investointien lainaan voi hakea myös valtiontakausta.

Lisätietoja:

www.mavi.fi (nuoren viljelijän aloitustuki ja maatalouden investointituet),

www.tukinetti.net (rahoitus)

Yritysasiantuntija Eeva Heikkinen, Kainuun ELY-keskus

Kuva Maaseutuverkosto.

Vähähiilisyys kiinnostaa

Ilmastokysymys on paljon esillä yhteiskunnan ylätasolla, mutta myös maaseudun ihmiset ovat kiinnostuneita ympäristöasioista ja energian säästämisestä.

Maaseudun Sivistysliiton hankkeessa 5e kylät – vähähiiliset yhteisöt tuotiin Paltamon, Puolangan, Vaalan ja Kajaanin maaseutukylien asukkaille tietoa ja kannustettiin heitä arkisiin tekoihin kestävän kehityksen ja kiertotalouden puolesta. Viisi e:tä tarkoittavat luonnon esteettisiä, eettisiä, ekologisia, emotionaalisia ja ekonomisia arvoja.

Kainuussa lähdettiin nollasta. Pidettiin koulutuksia ja kursseja, tehtiin opintomatkoja ja järjestettiin tapahtumia, esimerkiksi kylätalojen energiatiloja.

Vähähiiliset kylät -hankkeessa opeteltiin biohiiletystä Vuolijoen Riihipihassa. Risuista ja hakkeista hiiletetään maanparannusainetta. Hanke järjesti myös aurinkokeräinten valmistamiskurssit. Kuva Mari Korhonen.

Paltamon Vaarantalolla käytiin läpi kaikki kohdat, joissa energiaa voi säästää. Vaarantalolla oli suunniteltu sähkölämmitykseen siirtymistä, mutta päädyttiin puulämmitykseen.

– Jos lämmittäisimme sähköllä, sähköä kuluisi 82 000 kilowattituntia vuodessa, nyt käytetään 34 000 kilowattituntia, **Markku Väisänen** kertoo. Säästyy iso määrä hiilellä tuotettua sähköä.

– Pönttöuuneilla lämmitys vaatii, että joka syksy tehdään polttopuita. Talvessa menee 60–70 kuutiota. Meillä on lämmitysporukoita hoitamassa uuneja.

Energiakatselmuksessa saatiin tietoa myös led-valaistuksesta ja nyt Vaarantalolla vaihdetaan vanhoja lamppeja ledeihin. Sähkönsäästöksi arvioidaan 10 000 kilowattituntia vuodessa.

Viisi e:tä tarkoittavat luonnon esteettisiä, eettisiä, ekologisia, emotionaalisia ja ekonomisia arvoja.

www.msl.fi

**Kehittämistuki
Oulujärvi Leader**

Vaarantalalon lämmityspuuta saadaan metsähakkuiden tähteistä. Ne pilkotaan talkoilla, **Markku Väisänen** kertoo. Säästyy rahaa ja hiilellä tuotettua sähköä verrattuna siihen, että 361-neliöstä kylätaloa lämmitettäisiin sähköllä.

Aurinkoenergiaa keräävä ikkuna kehitty

Sotkamolainen Jetti-Ikkuna tekee erikoiskohteiden lasituksia lähinnä Etelä-Suomessa. Se on asentanut esimerkiksi Kokkolan kaupungintaloon lasijulkisivun, joka pitää sateen pois vuotavista alkuperäisikkunoista. Lasijulkisivuilla voidaan hakea myös äänieristystä.

Nyt yrityksellä on suunnittelusteella aurinkoenergiaa keräävä avattava lasijärjestelmä.

– Aurinkoenergiaa kerääviä lasijulkisivuja on maailmalla olemassa, mutta niitä ei voi pestä. Pölyä ja likaa kertyy lasiin ja sen alle. Me kehittelemme avattavuutta, joka mahdollistaa julkisivun puhtaanapidon, **Jouni Ruuska** kertoo.

www.jetti-ikkuna.fi

**Perustamistuki
Kainuun ELY-keskus**

Naisten eräharrastus nousussa

Woman the Hunter-hankkeessa on opeteltu muun muassa riistan jälkien etsintää koirien kanssa. Kuva Marika Moisanen.

Naisten eräharrastus on kasvava trendi sekä Suomessa että maailmalla. Elävä Kainuu Leader on toteuttanut kahta naisten eränkävintään liittyvää hanketta, paikallista ja kansainvälistä.

Paikallinen Woman the Hunter Kainuu-hanke on järjestänyt luonto- ja metsästysaiheisia tapahtumia, jotka tukevat naisten eräharrastusta. On pidetty muun muassa metsästysviikonloppuja, yrttikursseja, talvikalastuspäiviä, jälkikoulutusta sekä seminaareja. Naiset ovat itse toivoneet oppia ja harjoitusta eri aiheista.

– Myös tyttöjen leirit ovat olleet suosittuja, samoin koko perheen riistametsäpäivä, hankevetäjä **Marika Moisanen** kertoo.

Hankkeen suojissa perustettiin Kainuun eräileville naisille ja tytöille oma yhdistys, Kainuun Korpinaiset ry.

Elävä Kainuu haki Oulujärvi Leaderin kanssa yhteisen, vuoden mittaisen kansainvälisen hankkeen. Woman the Hunter on Wheels and Wings – naismetsästäjä pyörillä ja siivillä -hankkeen tavoitteena on antaa kainuulaisille eräileville naisille mahdollisuus kansainväliseen verkottumiseen ja yhdessä oppimiseen. Opintomatkat tehtiin Viroon LAG Võrun alueelle huhtikuussa ja Slovakiaan LAG Podhoranin alueelle kesäkuussa. Opintomatoille osallistui yhteensä 35 kainuulaista naista tai tyttöä.

Kainuussa järjestettiin virolaisille metsästäville naisille nelipäiväinen ohjelma, jossa esiteltiin Suomen ja Kainuun historiaa, olosuhteita ja toimintatapoja metsästykseseen ja eräilyyn liittyen, niin sanottu Hossa Base Camp.

Hossan leirin ja opintomatkan jälkeen virolaiset ja kainuulaiset naiset matkasivat Ilomantsiin naismetsästäjien omaan kansainväliseen Wash-konferenssiin.

Kansainvälisen hankkeen yksi yhteinen toimenpide, sähköinen villiruokakirja, valmistuu ennen vuoden loppua. Kaikki kumppanuusalueet ovat osallistuneet tähän kuvaamalla ja kirjoittamalla omia reseptejään, 10 jokaiselta alueelta.

www.kainuuleader.fi

**Kehittämistuki
Elävä Kainuu Leader**

Kainuun eräilevät naiset saivat tutustua metsästyshaukkoihin opintomatalla Slovakiassa. Linnut tottelivat emäntiään ja isäntiään hienosti, mutta varsinaista toimintanäytöstä ei saatu, koska ei ollut metsästysaika. Kuvassa **Soňa Chovanová Supeková**, Slovakian naismetsästäjien klubin johtaja, joka järjesti kainuulaisille hienon opintomatkakohtelun. Kuva Mari Tikunen.

Faktoja maaseuturahoituksesta 2015–2018 (ilman maatalouden yritystukia)

Rahoitettu **85** yrityksen investointeja.

Perustamistukea on saanut **54** yritystä.

120 yritystä on saanut yritystukea.

64 yritystä on kehittänyt toimintaansa yritysryhmissä.

Yritysten hankkeiden kokonaiskustannukset **16,7** miljoonaa euroa, josta maaseuturahaston tuki **6** miljoonaa euroa.

Tavoitteena on **314** uutta työpaikkaa.

Rahoitettu **140** kehittämishanketta.

Hankerahoitusta on saanut **80** yhdistystä ja julkisoikeudellista toimijaa.

Lisäksi on rahoitettu **72** yhdistyksen pieniä investointeja ja **17** yhdistyksen kehittämistoimenpiteitä Leaderin teemahankkeissa.

Kaikkiaan rahoitusta on sidottu yritys- ja hanketukiin Kainuuseen tällä kaudella **16** miljoonaa euroa.

Yleishyödyllisissä hankkeissa tehdään talkootöitä **23 000** tuntia.

MTK-Pohjois-Suomen MaaseutuHarava -hanke järjestää seuraavat koulutukset:

Maatilayritysten SPV- ja investointi -info

pe 30.11.2018 Impilinna Seppälä klo 9.30–13.30

Ohjelma:

Omistajanvaihdokseen valmistautuminen ja eri vaihtoehdot, omistajanvaihdoksen ja investointien rahoitusmahdollisuudet, pankin näkökulma omistajanvaihdoksen ja investointien rahoitukseen, investointien suunnittelu maitomarkkinoiden muuttuessa, maatalan vakuutusturva, maatilayrittäjän eläkejärjestelyt, maaseutuyrittäjän kokemuksia SPV:stä ja investoinneista.

Asiantuntijat: ProAgria, Kainuun ELY-keskus, S-Pankki, Osuuskunta ItäMaito, LähiTapiola ja Mela.

Ilmoittautuminen 22.11.2018 mennessä: <https://www.lyyti.fi/reg/SPVinfo>

Maatilayritysten osakeyhtiöittäminen -info

ti 20.11.2018 Kainuun Opisto Mieslahti klo 9.45–14.00

Ohjelma:

Maatalan osakeyhtiöittäminen käytännössä, osakeyhtiömuotoisten maatilojen määrä ja kehitys, maatalan osakeyhtiöittäminen toimintamuodon muutoksena, Yhteisnavetta Oy:n perustaminen, Maatila Oy:n vakuutukset, MELAn turva osakeyhtiössä.

Asiantuntijat: ProAgria, LähiTapiola, MELA.

Ilmoittautuminen 12.11.2018 mennessä: <https://www.lyyti.fi/reg/osakeyhtiointaminen>

Tilaisuudet ovat kaikille avoimia ja maksuttomia! Aloitus- ja päätöskahvit sekä lounas tarjotaan.

Lisätietoja: Heidi Kumpula, heidi.kumpula@mtk.fi, p. 040 021 8720.

Tutustu myös tukinettiin! www.tukinetti.net

Laita päivät ylös keittiön seinäkalenteriin ja kömmihän sinnäe kuulolle!

ANNA PALAUTETTA VEKKARISTA, OSALLISTU ARVONTAAN!

Haluamme tietää:

1. Mikä oli mielestäsi mielenkiintoisin juttu/yritys/hanke (mainitse sivu ja otsikko):
2. Millaiselle yritykselle tai kehittämishankkeelle myöntäisit itse rahoitusta?
3. Miten parantaisit Vekkarilehteä; sen juttuja, kuvia tai ulkoasua?
4. Mitä haluaisit lukea seuraavasta Vekkarista?

Vastaa täällä <https://www.lyyti.in/lukijapalaute> tai postitse (osoite Kainuun ELY-keskus/lukijapalaute, Kalliokatu 4, 87100 KAJAANI). Arvomme vastanneiden kesken 30.11.2018 kolmelle sadan euron lahjakortin tässä Vekkarissa esitellyyn kohteeseen oman valinnan mukaan. Antamalla yhteystietosi osallistut arvontaan.

Yhteystiedot

Kainuun ELY-keskuksen maaseutupalvelut

Elinkeinot, työvoima ja osaaminen -vastuualue

Maaseutupalvelut-yksikkö

Kalliokatu 4, 87100 Kajaani

vaihde 0295 023 500

kirjaamo: kirjaamo.kainuu@ely-keskus.fi

www.ely-keskus.fi/kainuu

Sähköpostit muodossa etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

Yksikön päällikkö

Pekka Knuutinen

puh. 0295 023 554

Maaseudun hanke- ja yritystuet

Kehittämishankkeet

Kehittämispäällikkö Juha Määttä

puh. 0295 023 574

juha.s.maatta@ely-keskus.fi

Yrityshankkeet

Yritysasiantuntija Pauli Tervonen

puh. 0295 023 586

Leader-tuet

Maaseutuasiantuntija Tarja Moilanen

puh. 0295 023 572

Maatalouden aloitus- ja investointituki

Neuvo 2020 -tuki

Yritysasiantuntija Eeva Heikkinen

puh. 0295 023 539

Maatalouden ja maaseudun rakentamiseen liittyvät asiat

Asiantuntija Jorma Suzuki

puh. 0295 038 110

Asiantuntija Anna Rissanen

puh. 0295 038 445

Tukien maksatus

Maksatusasiantuntija Paavo Niemelä

puh. 0295 023 613

Maksatusasiantuntija Pirjo Kela

puh. 0295 023 603

**Kainuun ELY-keskus
sosiaalisessa mediassa**

Twitter: @KainuunELY

Instagram: @kainuunely

**Kainuun ELY-keskuksen blogi
Kaikuja Kainuusta**

<https://kainuunely.com>

Vekvari verkossa www.doria.fi

→ ELY-keskus

→ lehdet

→ hakusana vekvari2018

LEADER

Oulujärvi

www.oulujarvileader.fi

Toimialue Paltamo, Puolanka,
Vaala ja Kajaanin maaseutualueet
Kalliokatu 4, Vanha palotorni,
87100 Kajaani

Toiminnanjohtaja

Pirjo Oikarinen

puh. 040 528 0483

pirjo.oikarinen@oulujarvileader.fi

Hankeneuvoja Päivi Koivula

puh. 040 563 2085

paivi.koivula@oulujarvileader.fi

www.facebook.com/oulujarvileader

Twitter: @OulujarviLeader

LEADER

Elävä Kainuu

www.kainuuleader.fi

Toimialue Hyrynsalmi, Kuhmo,
Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi

Toiminnanjohtaja Pirjo Heikkinen

puh. 050 554 1992

pirjo.heikkinen@kainuuleader.fi

Markkinatie 1, 8860 Sotkamo

toimisto@kainuuleader.fi

Talouspäällikkö-hankeneuvoja

Paula Seppänen

puh. 040 156 2210

paula.seppanen@kainuuleader.fi

Kauppakatu 20

88610 Suomussalmi

toimisto@kainuuleader.fi

www.facebook.com/elavakainuu

Twitter: Elävä Kainuu LEADER

@pirjoheikkinen

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin